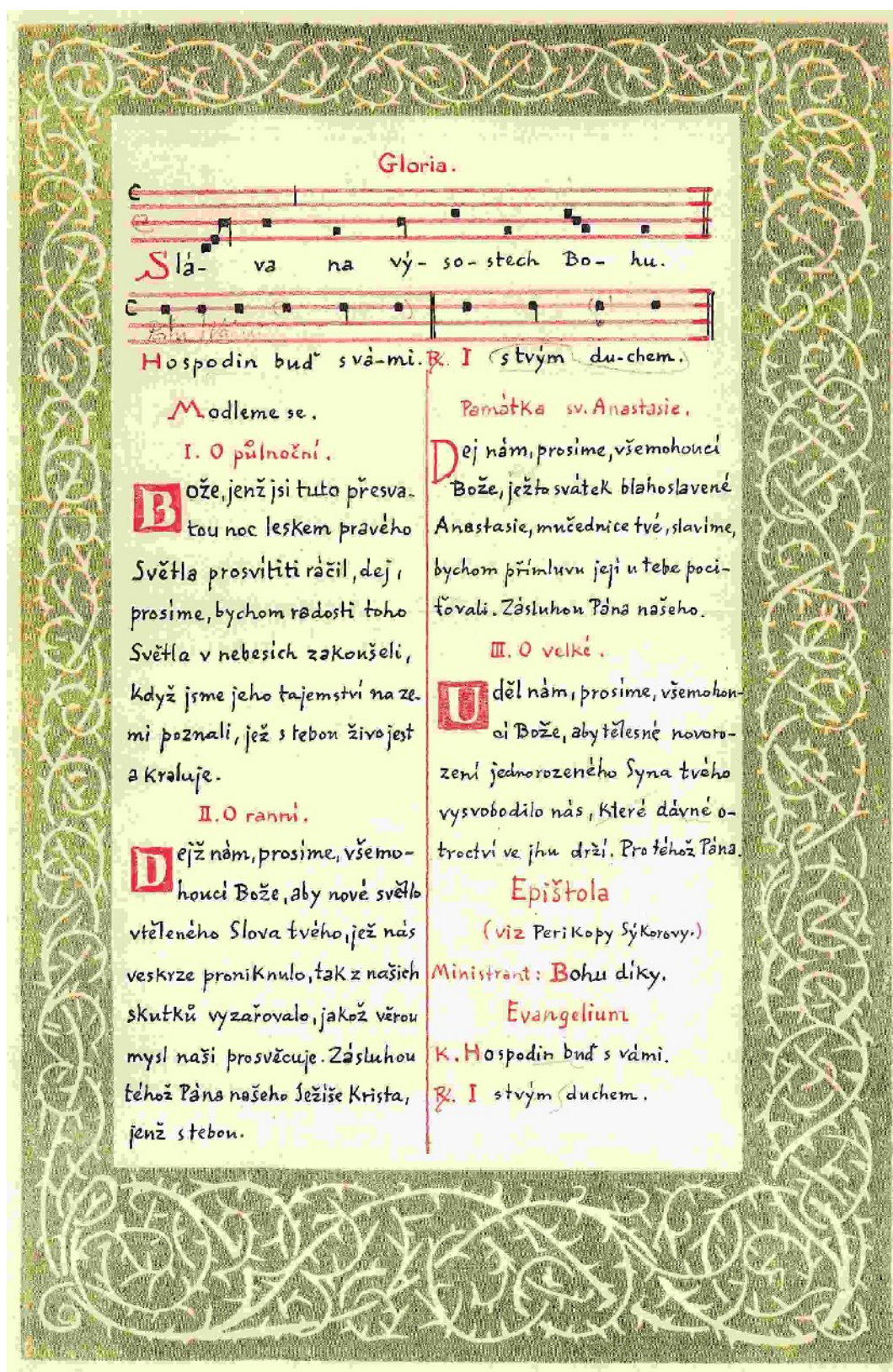
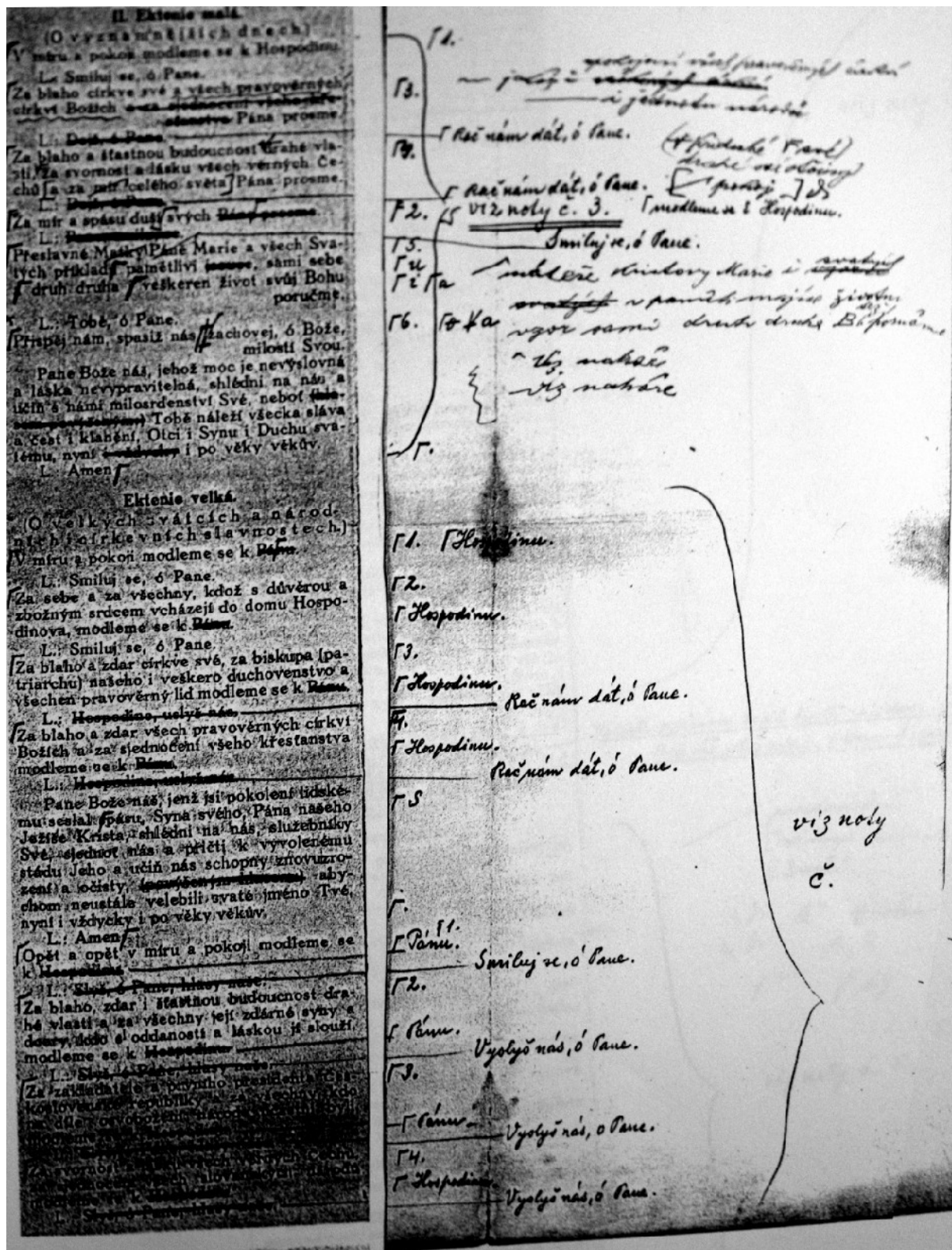

Příloha č. 1: Ukázka z Českého misálu Sigismunda Boušky (obrázek)¹

¹ Archiv CČSH (neinventarizováno)

Příloha č. 2: Ukázka z kartáčových obtahů Tuháčkovy liturgie s rukopisnými poznámkami Aloise Tuháčka a Karla Farského (obrázek)²

2 Archiv CČSH (neinventarizováno)

Příloha č. 3: Liturgie Karla Farského ve srovnání se svými zdroji (tabulka)

Římská mše ³	Liturgie Jana Zlatoústého ⁴	Farský 1923 ⁵
Ve jménu Otce +, i Syna, i Ducha svatého. Amen.		<i>Modlitby úvodní</i> K: Milost Pána Jezu Krista a láska boží a účastenství Ducha svatého se všechněmi vámi. O: I s tebou Hospodin.
K: Přistoupím k oltáři Božímu. O: K Bohu, radosti mládí mého. K: Sud' mě, Bože, a rozezněj přimou s lidem bezbožným, od člověka zlomyslného a lstivého vysvobod' mě. O: Neboť ty jsi, Bože, síla má; proč jsi mě zapudil, a proč smuten jdu, že mě nepřítel souží? K: Vyšli světlo své a pravdu svou, ty mě provázivaly a vedly na horu svatou tvou a do svatyně tvé. O: I přistoupím k oltáři Božímu, k Bohu, radosti mládí mého. K: Zapěji ti opět na harfě, Bože, Bože můj. Proč jsi smutná tedy, duše má, a proč mě kormoutíš? O: Doufej v Boha, neboť ještě jej chváliti budu. Onť spása života mého, Bůh můj! K: Sláva Otcí, i Synu, i Duchu svatému. O: Jakož byla na počátku, i nyní i vždycky i na věky věkův. Amen. K: Vejdu k oltáři Božímu. O: K Bohu, radosti mládí mého. K: Pomoc naše + ve jménu Páně. O: Kterýž učinil nebe i zemi.	Kněz: Blahoslaveno budiž království Otce i Syna i svatého Ducha nyní i vždycky až na věky věků. Věřící: Amen	K: Blahoslaveno buď království tvé Bože, v nás a mezi námi po věky věkův. O: Bůh v nás a my v Bohu. K: Bože věčný! Nechat' otevřem ti svoje rty. O: A modlitby sdělíme ti, z duše citem pohnuté. K: Hospodine vševládoucí! Tobě přednést chcem vyznání svých hříchů a svých chyb. O: Tobě prosby přednést, chválu vzdát i vroucí dík. K: Bože, povznes k upřímnosti duše naše. O: Aby duch náš povznesl se k tobě obětí vzácnou. K: A my v síle tvé se vrátíme zas odtud k dílu svému. O: S tebou, Hospodine.
<i>Konfiteor</i> K: Vyznávám se Bohu všemohoucímu, blahoslavené Marii Panně, blaženému Michalu archandělu, blaženému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petru a Pavlu, všem svatým a vám, bratři, že jsem zřešil velice myšlením, slovem i skutkem: má vina, má vina, má převeliká vina. Protož prosím blahoslavenou Marii Pannu, blaženého Michala archanděla, blaženého Jana Křtitele, svaté apoštolu Petra a Pavla, všechny		<i>Doznání (Confiteor)</i> (Kněz i lid společně.) Bože, Otče všehomíra předobry! Ty's dopustil, že jsme. Máme žítí podle řádu tvého zákona životem života tvého, ty věčný živote náš. S tebou máme spolupracovati, tvůrce všemocný. My však tolikrát nedbáme svých všedních povinností; nad to pak i svévolnými činy rušívame žádoucí zdar tvého tvoření k necti Tobě sami v sobě a i k ublížení bližním svým. Přiznávame se k svým poblouzením všem i hříchům, a jen prosíme:

3 Srov. Farský, Karel a kol.: Český misál. Vlastním nákladem, Praha 1919-1920

4 Srov. Kol: Lidový sborník modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve. Ústřední církevní nakladatelství, Praha 1958.

5 Srov. Farský, Karel: Návrh liturgie (mše) pro Církev československou. Vlastním nákladem, Praha 1923.

<p>svaté i vás, bratří, modlete se za mě k Pánu Bohu všemohoucímu. O: Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh a odpustě tobě hříchy tvé uveď tě do života věčného. K: Amen. O: <i>Opakují: Vyznávám se... místo „vám, bratří“ říká „tobě, otče“, místo „vás bratří“, říká „tebe, otče.“</i> K: Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh a odpustě hříchy vaše uveď vás do života věčného. O: Amen. K: Prominutí +, rozhršení a odpuštění hříchů našich uděliž nám všemohoucí a milosrdný Hospodin! O: Amen. K: Bože, obrať se k nám a obživ nás, O: A lid tvůj radovati se bude v tobě. K: Zjev nám, Hospodine, milosrdenství své. O: A spasení své dejž nám. K: Pane, vyslyš modlitbu mou. O: A volání mé k tobě přijď. K: Pán s vámi. O: I s duchem tvým. (Jde k oltáři) K: Modleme se: Odejmi od nás, prosíme, Pane, nepravosti naše, abychom s čistými myslami mohli</p>		<p>Odpust', Bože, a dej síly nám vrátiti se na cestu tvé pravdy zas. Ať smíme se opět cítit tvými dítkami a jsme s věčným řádem vševládné tvé lásky znovu zajedno.⁶ Zpěv první sloky písně</p>
---	--	--

⁶ V prvním Návrhu Liturgie zde měl Farský zařazeno ještě krátké responsorium, v tomto znění: K: Hospodine, odpust' nám a všem, kdo provinili jsme se před tebou. O: My již ochotni jsme napravit, co jsme zmařili. K: Račiz rozjasni tvář svou nad námi. O: Aby jasné světlo pravdy zradostnilo opět žití naše. Responsorium se v roce 1924 opět obnovilo, v první verzi schválené liturgie chybí.

<p>vejít ke svátosti tajemné. Amen. Žádáme tě, Pane, pro zásluhy svatých tvých, jichž ostatky zde jsou, a všech svatých, abys prominouti ráčil všechny hříchy naše. Amen. (<i>Zpívá-li se, žehná kadidlo:</i>) Jím budiž požehnáno +, k jehož cti budeš páleno. Amen.</p>		
<p>(<i>Žehnaje modlí se z knihy „Úvod“ oběti</i>)</p>		<p><i>Kněz předčítá tzv. Introit, obsahující úvodní myšlenku dne, načež následují:</i></p>
<p><i>Kyrie</i> K: Pane, smiluj se. O: Pane, smiluj se. K: Pane, smiluj se. K: Kriste, smiluj se. O: Kriste, smiluj se. K: Kriste, smiluj se. O: Pane, smiluj se. K: Pane, smiluj se.</p>	<p><i>Ektenie velká</i> K: V pokoji k Hospodinu modleme se! V: Hospodi pomiluj. K: Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se. V: Hospodi pomiluj. K: Za svatý chrám tento a za vcházející v něj s vírou, pobožností a bázní Boží k Hospodinu modleme se. V: Hospodi pomiluj. (<i>Úvodní prosby velké ektenie</i>) K: Za Československou republiku i jejího presidenta (jméno) a za pomoc ku přemožení všech nepřátel a odpůrců jejich k Hospodinu modleme se. V: Hospodi pomiluj. K: Za vladyku našeho (jméno), za důstojné kněžstvo, jáhenstvo v</p>	<p><i>Tužby</i>⁷ K: S myslí mírnou a pokojnou modleme se k Hospodinu. O: Kyrie eleison⁸ K: Za mír všech národů, za svornou práci všech církví a vyznání i všech lidí dobrých a zvláště za upokojení vlasti a sjednocení všeho Slovanstva modleme se k Hospodinu. O: Gospodi pomiluj. K: Abychom všichni povinnosti svoje k svým rodinám, obcím, k státu i k církvi naší československé každodenně poctivě se snažili konati (v upomínku zesnulého bratra, sestry N. N.), modleme se k Hospodinu. O: Smiluj se, Hospodine. <i>Lidem zasloužilým</i> (<i>Jen o dnech památných</i>) <i>a) Blahopřání:</i> K. Za presidenta našeho Masaryka,</p>

⁷ Tužby tyto jsou původní „Kyrie“, které pozůstalo z nich.

⁸ V upomínku, že křesťanství přišlo k nám původně z Řecka prostřednictvím apoštolů slovanských Cyrilla a Metoděje, ponechána tato prosba i v řeči řecké a staroslověnské.

	<p>Kristu, za veškeré duchovenstvo a lid k Hospodinu modleme se. V: Hospodi pomiluj. <i>(Výbrané prosby velké ektenie)</i></p>	<p>aby mu Bůh ve zdraví a síle dopřál osvícen a šlechetně vést veškero občanstvo republiky ku blahu a štěstí, modleme se k Hospodinu. O: Na mnohá léta, mnohá léta, na mnohá léta. <i>b) V upomínku:</i> K: Za všechny, kdož posvětili svoje žití v oběť za svobodu a zdar naší vlasti nešetříce námah ani krve, modleme se k Hospodinu. O: Věčná jim paměť, věčná paměť, věčná jim paměť. O svatbě. K: S myslí mírnou a pokojnou modleme se k Hospodinu. O: Kyrie eleison. K: Aby Bůh snoubencům našim po celý života věk lásku jejich dnešní blahovolně chránil, modleme se k Hospodinu. O: Hospodi pomiluj. K: Aby dárcé života Všeživný manželství jich hojným požehnáním provázeti ráčil, modleme se k Hospodinu. O: Smiluj se, Hospodine.</p>
	<p>K: Přispěj nám, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, milostí svou. V: Hospodi pomiluj. <i>(Poslední prosba velké ektenie)</i></p>	<p><i>Modlitba.</i> <i>K (čte neb zpívá):</i> Přispěj nám, síly přej a v dobrém zachovej nás, Bože, svou milostí.</p>
<p><i>(Zdraví přítomné obraceje se k nim s rukama žehnajícíma:)⁹</i> K: Pán s vámi. O: I s duchem tvým! K: Modleme se. <i>(z knihy)</i></p>	<p><i>(Modlitba, kterou se modlí kněz tiše během zpěvu antifon „Dobrořeč, duše má“ a „Jednorozený Synu“)</i> Hospodine, Bože náš, jehož moc jest nevýslovná a sláva nevýstižná, jehož milosrdenství jest nezměrné a</p>	<p><i>(Modlitbu tuto lze nahradit kteroukoliv jinou dle povahy doby a dne)¹⁰</i> Pane Bože náš, jehož moc je nevýslovná a milosti síla nevypravitelná. Ty sám podle řádku</p>

9 V římské mši samozřejmě následuje kolekta až po Gloria, zde pro přehlednost uspořádáno v návaznosti na Farského liturgii.

10 V Návrhu tato poznámka chyběla, dá se tedy předpokládat, že právě v Návrhu Farský počítal s jednou, neměnnou kolektou, tak, jak se tomu nakonec vývojem skutečně stalo, případně že navrhovaná kolekta byla první z těch, které měly být vytvořeny.

	<p>lidumilnost nevýslovná: Ty sám, Vládce, shlédni na nás a na svatý chrám tento podle slitování svého a prokaž nám i všem, kteří se s námi modlí, hojná milosrdenství a slitování svá.</p> <p>Hospodine, Bože náš, spasiž lid svůj a požehnej dědictví svému, zachovej plnost církve své, posvěť ty, kdož milují krásu domu tvého, oslav je božskou silou svou a neopuštěj nás, doufající v tebe. ...</p>	<p>lásky své shlédni na nás v tomto našem sboru, prokaž i nám štědrout milost svou a požehnej dědictví svému,</p>
<p><i>(s velebným pohybem rukou:)</i> Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle! Chválíme tebe. Dobrořečíme tebe. Klaníme se tobě. Oslavujeme tebe. Díky vzdáváme tobě pro velikou slávu tvou. Pane Bože, Králi nebeský, Bože Otče všemohoucí! Pane, Synu jednorozený, Jézíši Kriste. Pane Bože, Beránku Boží, Synu Otce! Jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi! Jenž snímáš hříchy světa, přijmi prosbu naši! Jenž sedíš na pravici Otcem smiluj se nad námi! Neboť ty sám jsi svatý, ty sám Pán, ty sám Nejvyšší, Jézíši Kriste. S Duchem svatým, v slávě Boha Otce. Amen.</p>	<p>K: Neboť tobě jen náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i svatému Duchu, nyní i vždycky až na věky věků. V: Amen. <i>(Závěr velké ektenie)</i></p>	<p><i>(následující slavo zpěv počínajíc slovem „neboť“ se vynechává o slavnostech rázu truchlivého.)</i> neboť tobě jen náleží veškerá čest i Sláva Otci, Synu, Duchu svatému po věky věků. O: A mír a pokoj lidem dobré vůle na zemi. <i>Zpěv druhé sloky písně</i></p>
<p><i>(K evangeliu: přecházeje na levou stranu modlí se skloněn uprostřed oltáře:)</i> Očišť srdce mé i rty mé, všemohoucí Bože, jenž jsi rty Isaiáše proroka očistil kaménkem ohnivým, tak mě svým milostivým slitováním račiž očistiti, abych hoden byl tvé svaté evangelium důstojně zvěstovati. Zásluhou Krista Pána našeho. Amen. <i>Zpívá-li se, jáhen:</i> Rač, Pane, požehnatí!</p>	<p><i>(Kněz se modlí během zpěvu Alleluja tuto modlitbu:)</i> Rosvět v našich srdcích, lidumilný Vládce, nehynoucí světlo božského poznání svého, a otevři duševní oči naše k chápání evangelních hlásání tvých, vlož v nás bázeň blahých příkázání tvých, abychom všechny tělesné žádosti potlačivše, duchovní život vedli, myslíce a činíce vše, v čem máš zalíbení; neboť tys světlo duší i těl našich, Kriste, Bože, a tobě chválu vzdáváme s</p>	<p><i>K (modlí se pro sebe, ale případně i hlasitě):</i> Rozsvět v srdcích našich, lidumilný Bože, nehynoucí světlo božského poznání svého, bychom v záři svaté pravdy tvé, jak nám ji Kristus zjevil, učili se také duchem žít a v citech pro ni něžnou láskou účinně planuli.</p>

<p>K: Hospodin budiž v srdci tvém i na rtech tvých, abys důstojně a náležitě zvěstoval Evangelium jeho. Ve jménu Otce +, i Syna, i Ducha svatého. Amen.</p>	<p>bezpočátečním Otcem tvým a nejsvětějším a blahým a oživující, Duchem tvým, nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.</p>	
<p><i>(Následuje pak čtení a verše, Alleluja a příp. Hymnus.)</i></p>		<p><i>Čtení Písma. K: Čtení z listu... (a čte epištolu, po níž mohou býti připojeny verše stupňové zvané, jsou-li v dobrém vztahu k myšlence dne).</i></p>

	<p><i>Antifona III. (zpěv věřících, hlas I, III, V, VII)</i> V království svém rozpomeň se na nás, Pane! Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské. Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou. Blahoslavení tiší, neboť oni zemí vládnout budou. Blahoslavení, kteří lační a žízní po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou. Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.</p> <p><i>Antifona III (hlas II, IV, VI, VIII)</i> V království svém rozpomeň se na nás, Pane! Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží slouti budou. Blahoslavení, kteří protiventství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské. Blahoslavení budete, když vám zlořečítí budou a protiventství činiti a mluvíti všecko zlé o vás lhouce pro mne. Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.</p>	<p><i>Blahoslavenství. (O zvláštních příležitostech zpívají se některá Blahoslavenství. Zpívají se po epištole jen o význačných dnech, zejména v době I. vánoční, II. postní, III. velikonoční a svatodušní.)</i></p> <p><i>I.</i> 1. Blahoslavení skromní duchem, neboť u nich jest království Boží. 2. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni zřítí Boha budou. 3. Blahoslavení lidé tiší, neboť oni světem vládnout budou. 4. Vy radujte se veselte, neboť máte v nebi odplatu svou.</p> <p><i>II.</i> 1. Blahoslavení lkající, neboť potěšeni zase budou. 2. Blaze bezprávně křivděným, neboť u nich jest Boží království. 3. Blaze se jimž křivě zlořečí, pro nic než-li že chtějí jít za Kristem. 4. Vy radujte se a veselte, neboť máte v nebi odplatu svou.</p> <p><i>III.</i> 1. Blahoslavení milosrdní, neboť oni také milosrdenství dojdou, 2. Blaze těm, kdo po právu žízní, neboť touha jejich ukojena přec bude. 3. Blaze těm, kdož pokoj hledají, neboť oni jistě dětmi božími již jsou. 4. Pročež radujte se a těšte; neboť nebe v duši bude odplatou vaší.</p>
<p>K: Pán s vámi. O: I s duchem tvým.</p>	<p>K: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem! V: I duchu tvému.</p>	<p>K: Slovo moudré. O: Vstaňme a poslechněme.¹¹ K: Pokoj všem. O: I duchu tvému.</p>
<p>K: Čtení svatého Evangelia podle</p>	<p>K: Od ... svatého evangelijního čtení.</p>	<p>K: Stať svatého evandělia podle</p>

¹¹ Oproti Návrhu došlo zde k přesunutí. Zvolání kněze „Slovo moudré“ s příslušnou odpovědí bylo v Návrhu umístěno ještě před epištolou. Určitě lépe signalizovalo, že i v epištole slyšíme Boží slovo.

sepsání Lukášova. O: Sláva ti, Hospodine.	V: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!	sepsání Lukášova. O: Sláva Bohu v Kristu.
	K: Pozor mějme! (<i>a čte evangelium</i>)	<i>K. čte evangelium prostě a důstojně.¹²</i>
O: Chvála Tobě, Kriste! K: Nechať toto svaté čtení přispěje nám k napravení.	V: (<i>po přečtení evangelia</i>): Sláva tobě, Pane...	Po evandéliu. O: Blaze blahověstcům.
		<i>(Tu může být zpívána píseň k promluvě. Taktéž po promluvě skončené místo „Vyznání“.)</i>
		Promluva.
		Vyznání. ¹³
K: Věříme v jednoho Boha,		<i>a pokračuje vyznáním víry. Mezitím zpívá se příslušná sloka písně nebo o význačných dnech konfesní zpěv „Věřím“ dle zpěvníku č. 2.</i>
Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země, všech věcí viditelných i neviditelných. I v jednoho Pána Ježíše Krista, Syna Božího jednorozeného. A z Otce narozeného přede všemi věky. Boha z Boha, Světlo ze Světla, Boha pravého z Boha pravého. Zplozeného, nestvořeného, téže podstaty s Otcem, skrze něhož všecko učiněno jest. Jenž pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebe. Klekne si. A vtělil se Duichem svatým z Marie Panny; a člověkem se stal. Ukřižován také za nás pod Pontským Pilátem, trpěl a pohřben jest. A vstal z mrtvých třetího dne dle Písem. A vstoupil do nebe; sedí na pravici Otce. A zase přijde se slávou soudit živých i mrtvých, jehož království nebude konce. I v Ducha svatého, Pána a Oživovatele, jenž z Otce i Syna vychází. Jemuž s Otcem i Synem zároveň se klaníme a spolu ho	Věřící: Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. I v jednoho Pána Ježíše Krista, Syna Božího, jednorozeného z Otce narozeného přede všemi věky. Světlo ze Světla, Boha pravého z Boha pravého, rozeného, nestvořeného, jedné bytosti s Otcem, skrze něhož vše učiněno jest. Jenž pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebe, vtělil se z Ducha svatého a Marie Panny a člověkem se stal. Jenž pro nás ukřižován jest pod Pontským Pilátem, trpěl i pohřben jest; a třetího dne vstal z mrtvých podle Písem. Vstoupil na nebesa, sedí po pravici Otce. A zase přijde se slávou soudit živých i mrtvých, jehož království nebude konce. I v Ducha svatého, Pána, oživujícího, jenž od Otce pochází a s Otcem i Synem stejně ctěn a slaven jest a mluvil skrze proroky.	<i>Vyznání víry usnesené na církevních sněmech v Nyci r. 325 a v Caríhradě 381 zní: „Věřím v jednoho Boha, Otce, vševládneho Tvůrce nebes i země, všeho viditelného i neviditelného. I v jednoho Pána, Ježíše Krista, syna božího jednorozeného a z Otce zrozeného přede všemi věky. Boha z Boha, světlo ze světa, Boha pravého z Boha pravého, zrozeného, ne stvořeného, soupodstatného s Otcem, skrze něhož všecko učiněno jest. Jenž pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil z nebes a vtělil se Duchem svatým z dívky Marie a stal se člověkem. Ukřižován potom pro nás za vlády Pontského Piláta, trpěl a pohřben jest. Ale jest vzkříšen na pozítí dle písem a vstoupil do nebes; sedí na pravici Otcově. A zase má přijíti se slávou soudit živých i mrtvých, jehožto království nebude konce.</i>

12 V Návrhu tato rubrika chybí. Lze se proto domnívat, že Farský nechával původně otevřenou možnost evangelium i zpívat, jak tomu bylo v tridentské mši. Svědčí pro to i zpívaný úvod k evangeliu.

13 Poněvadž vyznání víry není modlitbou v pravém smyslu nýbrž jen osvědčením, nenáleží nezbytně k obřadu mešnímu a přednáší se pouze o dnech a bohoslužbách rázu čistě konfesního.

<p>oslavujeme, jenž mluvil skrze proroky. A jednu svatou, obecnou a apoštolskou církev. Vyznáváme jeden křest na odpuštění hříchů. A očekáváme těla vzkříšení. A život budoucího věku. Amen.</p>	<p>I v jednu svatou, obecnou a apoštolskou církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů. Očekávám z mrtvých vzkříšení a život věku budoucího. Amen.</p>	<p>I v Ducha svatého, Pána, živitele, jenž z Otce vychází. Jemuž s Otcem i Synem na roveň úcta jest vzdávána i sláva, jenž mluvil prostřednictvím proroků. A v jednu svatou, obecnou a apoštolskou církev. Vyznávám jednu očistu k vymanění z hříchů. A naději se vzkříšení mrtvých i života věků budoucího. Amen.</p>
		<p>Obětování.</p>
<p>K: Pán s vámi. O: I s duchem tvým.</p>	<p>K: Stůjmež důstojně, stůjmež s bázní, pozor mějme a v pokoji přinesme svatou oběť! V: Milost pokoje, oběť chvály.</p>	<p>K: V míru a pokoji podejme srdce svá Bohu v oběť svatou. O: Na usmířenou a v oběť chvály.¹⁴</p>
<p>(obětuje Bohu hostii na misce:) Modleme se: Přijmi, svatý Otče, všemohoucí věčný Bože, tuto neposkvrněnou oběť, kterou já nehodný služebník tvůj podávám tobě, Bohu svému živému a pravému, za nesčíslné proviny a urážky a nedbalosti své i za všechny přítomné, jakož i za veškery věrné křesťany živé i mrtvé, aby mně i jim prospěla k spasení a k životu věčnému. Amen. <i>(Položiv žehnaje hostii na oltář, vlévá do kalicha vína a vody:)</i></p>		<p>K: Bratři a sestry! Rozpomíná-li se kdo z vás, že bratr tvůj neb sestra tvá má něco proti tobě, odejdi a prve smiř se s bratrem svým a sestrou svou, a pak teprve přijď obětuj dar svůj. <i>(Místo tohoto verše může být přednášen vhodný jiný, např. Ž 50,19; Mt 7,21; Jk 1,2; Mt 9,13; 1P 2,2; Mt 7,12 apod. Případně hodí se též verš z tzv. Offertoria.)</i></p>
<p>Bože, jenž jsi důstojnost lidské postaty podivně stvořil a podivněji obnovil, dej nám skrze tajemství této vody a vína spolčeničky býti božství Toho, jehož člověčenství našeho ráčil se státi účastným. Ježíš Kristus, Syn tvůj, Pán náš, jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh po všechny věky věkův. Amen. <i>(Obětuje kalich řka:)</i> Obětujeme tobě, Hospodine, kalich spasení, tvou vzývající milostivost, aby před obličejem božské velebnosti tvé za naši a celého světa spásu s vůní líbeznou před tebe vstoupil. Amen. <i>(Žehnaje kalichem staví jej na oltář a přikrývá, načez nakloněn se modlí:)</i> V duchu poníženosti a srdcem zkroušeným přišupujeme k tobě, Hospodine, a tak děj se oběť naše před obličejem tvým dnes, aby se líbila tobě, Pane Bože. <i>(Spínaje ruce, žehná:)</i></p>	<p><i>(Kněz se modlí tiše během cherubínského písne:)</i> Nikdo z těch, kdož jsou spoutáni tělesnými žádostmi a slastmi, není hoden přistupovat nebo přibližovat se k tobě, Králi slávy, neboť tobě sloužit jest veliké a strašné i samým mocnostem nebeským. Avšak ty z nevýslovné a nesmírné lidumilnosti své stal jsi se neproměnitelně a nezaměnitelně člověkem, stal jsi se naším veleknězem a jakožto Vládce všech, odevzdal jsi nám vykonávání této liturgické a nekrvavé oběti, neboť ty sám jediný, Hospodine, Bože náš, panuješ nade vším nebeským i pozemským, jenž se vznášíš na trůně cherubínském, jsi Pán serafínů a Král Israelský, jedině</p>	<p><i>(Zpěv čtvrté sloky písne)</i> K: Bože svatý! Nikdo z těch, kdož spoutání chtějí zůstat tělesnými žádostmi své sobeckosti, není mocen tobě sloužiti a s tebou spolupracovati. Proto prosím tebe, Otče milostiplný, shlédni na mne, nehodného služebníka díla svého tvůrčího, očisť duši mou, a silou Ducha svého učiň mě hodným, abych stál tu před posvátným tímto stolem k oběti těch živých darů země, ale zvláště darů ducha a myslí, jsa si vždycky vědom kněžské povinnosti své a hotov k obětem. Vímť, že ne já jsem vlastním knězem lidu tvého tohoto, nýbrž Kristus, syn tvůj obětovaný, v němž chválu tobě vzdáváme i přesvatému</p>

¹⁴ Toto zvolání je v Návrhu uvedeno ještě v trošku jiné podobě, která více připomíná Jana Zlatoústého: K: V pokoji podejme srdce svá Bohu v oběť svatou. O: Milost pokoje a v oběť chvály.

<p>Přijď, Posvĕtiteli všemohoucí, věčný Bože, a požehnej + tuto oběť, tvému svatému jménu uchystanou.</p> <p><i>(Ke kadidlu:)</i></p> <p>Na přimluvu blaženého Michala archanděla, stojícího po pravili oltáře zápalného, a všech vyvolených svých, račiž, Hospodine, zápal tento požehnati + a ve vůni líbeznou přijati. Zásluhou Krista Pána našeho. Amen.</p> <p><i>(Okuřuje svátost, kříž, oběť a oltář:)</i></p> <p>Zápal tento, tebou požehnaný, vystoupiž k tobě, Hospodine, a sestoupiž na nás milosrdenství tvé! Směřujž modlitba má jako zápal před obličej tvůj, Hospodine; pozdvižení rukou mých má oběť večerní.</p> <p>Polož, Hospodine, stráž ústům mým a závoru pevnou rtům mým. Aby se neuchylovalo srdce mé ke slovům zloby nebo k vymlouvání hříšných vin.</p> <p>Zapálíž + v nás Hospodin oheň své lásky a plamen věčného milování. Amen.</p> <p><i>(Umývá si na pravé straně oltáře ruce modle se žalm:)</i></p> <p>Obmyji s nevinnými ruce své a obejdu oltář tvůj, Hospodine. Abych slyšel hlas chvály a vypravoval o všech dívech tvých. Hospodine, miloval jsem krásu domu tvého a místo přebývání slávy tvé.</p> <p>Nezhubiž s bezbožnými, Bože, duše mé a s muži krve mého života. V jichžto rukou nepravosti jsou; pravice jejich naplněna je také dary. Já však v nevinnosti své chodil jsem; vysvobodiž mě a smiluj se nade mnou.</p> <p>Noha má stojí v pravdě. Ve shromáždění budu dobrořečit tobě, Hospodine.</p> <p>Sláva Otcí, i Synu, i Duchu svatého. Jakožto bylo na počátku, i nyní i vždycky i na věky věkův. Amen.</p> <p><i>(Skloněn nad oltář:)</i></p> <p>Přijmiž, svatá Trojice, tuto oběť, kterou tobě přinášíme na památku umučení, z mrtvých vstání a na nebe vstoupení Ježíše Krista, Pána našeho, i ke cti blahoslavené Panny Marie, i blaženého Jana Křtitele, i</p>	<p>Svatý i ve svatých spočíváš. Tebe tedy, jediného, dobrotivého a milostiplného prosím, shlédni na mne hříšného a nehodného služebníka svého a očisť mou duši i srdce mé od svědomí zlého a učiň mě způsobilým silou svatého Ducha svého, abych oděn jsa v milosti kněžství, stál před tímto svatým stolem tvým a obětoval tvé svaté a přechisté tělo i drahocennou krev, neboť k tobě přicházím se skloněnou šíjí svou a modlím se k tobě: neodvracej tváře své ode mne, aniž vylučuj mne ze služebníků svých, ale učiň mě hodným, aby přineseny tobě byly mnou, hříšným a nehodným služebníkem tvým, dary tyto, neboť ty jsi ten, kterýž obětuje a obětován jest, přijímá i rozděluje, Kriste, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme s bezpočátečným Otcem tvým a přesvatým i blahým a oživujícím Duchem tvým nyní i vždycky až na věky věků. Amen.</p>	<p>Duchu tvému Všeživiteli po věky věků.¹⁵</p>
---	---	---

15 V Návrhu měla modlitba delší závěr: „Onť přinosíce i přinášený, přijímající i rozdávaný, v němžto chválu ti vzdáváme i přesvatému Duchu tvému Všeživiteli po věky věkův.“

<p>svatých apoštolů Petra a Pavla, i těchto a všech svatých, aby jim sloužila ke cti a nám k spasení, aby za nás orodovali ráčili v nebesích, jichžto památku konáme na zemi. Záslouhou téhož Krista Pána našeho. Amen.</p> <p><i>(Obraceje se k přítomným, praví:)</i> K: Modlete se, bratří, aby má i vaše oběť příjemnou se stala u Boha Otce všemohoucího. O: Přijmiž Hospodin oběť z rukou tvých k chvále a slávě jména svého i k prospěchu našemu a celé Církve své svaté. K: Amen.</p>		
		<p><i>(Pozvedaje chléb a kalich s vínem pokračuje hlasitě:)</i></p>
<p><i>(Tíše se modlí.)</i> <i>(např. Ze mše k Půlnoční na Hod Boží Vánoční:)</i> Nechť je ti, Pane, příjemná oběť této slavnosti, a kéž vydá hojnost milosti nám účastníkům, abychom připodobnili se duší svou božské svatosti Syna tvého, jako nalezen tělesné podoben nám on, jenž s tebou živ jest a kraluje.</p>		<p><i>(Následující modlitba může nahrazena býti jinou z tzv. sekret):</i> K: Tobě, věčný dárce života, podáváme z ušlechtilých darů zeměděla svého tuto počest uznávající, že jen tvoji vůli živi jsme a z tvého života se živíme, tak jak poznání to obnovil v nás Syn tvůj, Jéžíš Kristus, jehož milost nechat v účastenství Ducha tvého se všemi námi</p>
<p>K: Po všechny věky věkův. O: Amen.</p>		<p>po všechny věky.¹⁶ O: Amen.</p>
<p><i>Děkuvzdání (Preface)</i></p>		<p><i>Chvalozpěv</i></p>
<p>K: Hospodin budiž s vámi. O: I s duchem tvým. K: Vzhůru srdce. O: Zvedněme k Hospodinu. K: Vzdávajme díky Hospodinu, Bohu svému. O: Důstojno a správně jest.</p>	<p>K. Vzhůru srdce. V: Máme k Pánu. K: Vzdávajme díky Hospodinu. V: Důstojno a spravedlivo jest klaněti se Otci i Synu i svatému Duchu, Trojici jednobyté a nerozdílné.</p>	<p>K: Vzhůru srdce O: Zvedněme k Hospodinu.</p>
<p>Kněz zpívá prefaci dle dne či doby, poté se sklání a s rukama sepjatýma říká:) Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy tvé. Sláva ti na výsostech. Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Sláva na výsostech.</p>	<p>K: Vítěznu píseň zpíváje, voláje, hlásajice a pravice: V: Svátý, svatý, svatý, Hospodin zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy tvé! Požehnaný, jenž se běže ve jménu Páně!</p>	<p>K. zpívá nebo přednáší některý z chvalozpěvů dne a doby a dodává: Svátý, svatý, svatý's, Hospodine zástupů. Plná jsou nebesa i všechna země tvé slávy. Sláva ti u výsostech. Ale požehnaný též, jenž přichází tu k nám tvým jménem. Sláva u výsostech! <i>(Zpěv páté sloky písně)</i></p>
<p>K: Tebe tedy, nejmilostivější Otče, záslujou Jéžíše Krista, Syna tvého, Pána našeho, pokorně prosíme a</p>	<p><i>(Mezitím kněz tíše se modlí:)</i> S těmito blaženými mocnostmi i my, Vládce lidumilný, voláme a</p>	<p>K: Poněvadž pak velké již jest při nás milosrdenství tvé, že's nás sobě, Bože, stvořil, Kristem vykoupil i</p>

¹⁶ V Návrhu jsou poslední slova zpívána, obdobně jako v tridentské mši. V přijatém znění byl tento zpěv vypuštěn a kněz modlitbu až do konce recituje. Zůstal však zpěv aklamace lidu „Amen“, který původně navazoval na zpěv kněze.

<p>žádáme (líbá oltář), abys dobrotivě přijal a požehnal (sepne ruce a třikrát žehná oběť) tyto + dary, tyto + oběti, toto + svatě věnování neporušené (s rozpjatými rukama) zvláště, které Tobě přinášíme za církev tvou svatou všeobecnou, jíž v pokoji zachovati, chrániti, sjednotiti a řídití račiž po celém oboru zemském spolu se služebníkem svým papežem naším N. a biskupem naším N. i se všemi pravověrnými a obecně a apoštolské víry ctiteli.</p> <p>Pomni, Hospodine, služebníkův a služebnic svých N. a N. (sepne ruce a chvilku se modlí, potom s rukama rozpjatými) a všech tu přítomných, jichžto víra tobě známa jest a zbožnost povédoma, za které tobě obětuje, nebo kteří tobě obětuji tuto oběť chvály za sebe i za všechny svoje, za vykoupení duší svých, za naděje spasení a bezpečí svého, a tobě přednášejí tužby své, věčnému Bohu, živému a pravému.</p> <p>V tomto posvátém shromáždění svém vzpomínáme nejprve přeslavné Panny Marie, Rodičky Boha a Pána našeho Ježíše Krista, ale i blažených apoštolů a mučedníků tvých Petra a Pavla, Ondřeje, Jakuba, Jana, Tomáše, Jakuba, Filipa, Bartoloměje, Matouše, Šimona a Tadeáše; Lina, Kleta, Klementa, Xysta, Kornelia, Cypriana, Vavřince, Chrysogona, Jana i Pavla, Kosmy a Damiána, i našich svatých:</p> <p>i všech svatých tvých, pro jejichžto zásluhy a na jejichž prosby rač, Bože, popřáti, abychom ve všem z tvé ochrany a pomoci se radovali. Záslouhou téhož Krista Pána našeho. Amen.</p> <p><i>(vztáhne ruce nad dary a takto je drže pokračuje:)</i></p> <p>Tuto tedy oběť služebnosti naší, ale i veškeré čeledi své, prosíme, Pane, usmířen přijmiž a dny naše ve svatě pokoji pořádej a od věčného zavržení nás milostivě vytrhni a v zástup svých vyvolených přijmi! <i>(Sepne ruce)</i> Záslouhou Krista Pána našeho. Amen.</p> <p>Kterouž oběť ty, Bože, ve všem prosíme <i>(třikrát žehná oběť)</i></p>	<p>pravíme: svatý a přesvatý jsi ty i jednorozený Syn tvůj i Duch tvůj svatý, svatý jsi a přesvatý, a velikolepá jest sláva tvá, jenž jsi sobě tak zamíloval svět svůj, že jsi Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný, jenž přišel a všecken řád spasení našeho vyplniv, v noci, v níž vydán byl aneb spíše sám sebe vydal za život světa, vzal chléb do svatých, přečistých a neposkvrněných rukou svých a díky vzdav, požehnal, posvětil, rozlomil a dal svatým svým učedníkům a apoštolům, řka:</p>	<p>Duchem milostí své osvětil k spasení, a každodenně živí a chováš, za to všechno tobě Otče nejdobrotivější, z vděčným srdcí děkuje prosíme: V čemkoli kdo milosti tvé potřebujeme a k tobě se utíká, ať není zahanben.</p> <p><i>Modlitby za blaho obecné (O významných svátcích:)</i></p> <p>K: Spomoz, Hospodine, naši církví. Staršovstev chraň všech snah marných a dej ducha jednoty a svornosti všem.</p> <p>Mysli osvěcené dopřej¹⁷, Bože osvětiteli, všem duchovním a učitelům, aby v poznání svém sami pečliví a v mravech vedli duše svěřené vždy k tobě v pravé zbožnosti.</p> <p>Stůj, vševládný Bože, svou milostí mocně při všech, jímžto svěřena jest péče o blaho veřejné. Dobré vůle přej jim každému a lásky poctivé k zákonu tvému, jehož řízením jim svěřena jest lidu moc.</p> <p>Nechat' všichni, na jejichž bedra národ složil tíhu vlády své, vynasnažují se platně uskutečňovati tvoje království nebeské na zemi. Osvět' světlem pravdy své a práva naše zákonodárce. Aby povždy dobro národa a obzvlášť povznesení utištěných měli na zřeteli, slabým pomáhali, vlivu mocnějších se nepoddávali, a zlému moudře se snažili čeliti.</p> <p>Ale nám též uděl ducha nezištného, bychom bez závisti osudy své společně jim svěřovali jakožto nejlepším z nejlepších a svou obětavou spoluprací na díle obecného jim skýтали podporu.</p> <p><i>Modlitby za odpomoc v potřebách soukromých.</i></p> <p><i>(Pravidelně vyjma významnějších svátků:)</i></p> <p>K: Žehnej, Bože silný, pilné práci všech, kdož chleba denního sobě a svým rodinám poctivě snaží se dobýti. Nechat' práce zdar jim nově síly dodává i radosti.</p> <p>A jenžto sám tvůrčím zákonem své vůle vesmír vytváříš, nechej práci nalézti i nezaměstnanému, aby mohl pracovati na díle tvém zas.</p> <p>A těm, kdož nevině snad trpí hlad</p>
--	---	---

17 V Návrhu „Mysl osvěcenou propůjč.“

<p>požehnanou +, přijatou +, platnou +, úspěšnou a příjemnou učiniti račiž (<i>žehná jednou nad hostií a jednou nad kalichem</i>), aby nám Tělem + a Krví + se stala nejmilejšího Syna tvého, Pána našeho Ježíše Krista.</p>		<p>a bídu, naléztí dej chleba. Těm pak, kteříž statky vezdejšimu požehnáni jsou, srdce otevři a probud' k přející sdílnosti. Bože dobrý! Pomoz všem bédným! Zarmoucené potěš! Znaveným a umdleným dej odpočinouti! Trpícím přej myslí hrdinské! Utlačeným dopřej svobody! Ochranu a záštitu vzbud' sirotám! Slabým síly dodej v boji proti svodům násilí a zloby! A to všechno utrpení naše vezdejší at' posvěceno stejným údělem Jézu Krista, Pána našeho, vzbudí v nás všech něžný ohlas soucitu a lásky, a co oběť tobě milá svolá milost tvou na nás! K tomu nám každému a všem našim bratřím a sestřám, ale i těm, kdož nám nejsou příznivci, hojnost světla svaté pravdy svoji svaté přej a vůle svoji ušlechtilé, abychom všichni v míru i bezpečí, práci i v bolestech, jedno byli a v jedno cítili, všichni s tebou, a ty s námi, tak jako's byl s Pánem naším Jézu Kristem.</p>
<p>Jenž den předtím, než trpěl (<i>vezme hostii</i>), vzal chléb do svatých a ctihodných rukou svých (<i>pozdvihne oči k nebi</i>) a pozdvihnul oči k nebu, k tobě, Bohu Otci svému všemohoucímu, tobě díky čině (<i>žehná nad hostií</i>) dobrořečil +, lámal a dával učedníkům svým řka: Vezměte a jezte z toho všichni. Toto jest tělo mé. (<i>Kleká, vstane, pozdvihne hostii a ukáže lidu, položí na oltář a zas poklekne. Neodděluje od sebe palce a ukazováčku, leč když běře hostii, až do omytí prstů. Pak odkryje kalich a pokračuje:</i>) Podobně, když pojedli (oběma rukama vezme kalich) vzal i tento přeslavný kalich do svatých a ctihodných rukou svých, a taktéž tobě díky čině (<i>levicí drží kalich a pravicí jej žehná</i>) dobrořečil + a dával učedníkům svým řka: Vezměte a pijte z něho všichni. Toto jest kalich krve mé, nové a věčné úmluvy: tajemství víry, kterýž za vás a za mnohé vylit bude na odpuštění hříchův. (<i>Postaví kalich na oltář a pokračuje tiše:</i>) Kolikrátí toto činiti budete, na mou památku to činiti budete. (<i>Pokleká, vstane a pozdvihuje</i></p>	<p>(<i>hlasitě:</i>) Vezměte, jezte, to jest tělo mé, kteréž za vás lámáno jest na odpuštění hříchů. V: Amen. K (<i>tiše</i>): Podobně i kalich po večeři, řka: (<i>hlasitě:</i>) Pijte z něho všichni, to jest krev má nového zákona, která se za vás a za mnohé vylévá na odpuštění hříchů. V: Amen, amen, amen.</p>	<p>K: Jenžto (Kristus Jéžíš) sedě s apoštoly svými naposled, a své dílo lidstvu zpřítomnití chtěje pro věky budoucí: vzav chléb do svatých svých rukou díky činil zaň a lámeje jim rozdával jej řka: Vezměte a jezte z něho všichni: Totoť jest mé tělo, které se dává za vás. Takt' i kalich s vínem po večeři vzav, aby zůstavil nám smysl životního utrpení a v srdce vštípil přesvědčení, že má člověk jeden druhému se obětovati a píti z kalicha života sladké i trpké, příjemné i odporné, žehnaje jim, píti z něho dával řka: Tentoť kalich jest ta nová smlouva v krvi mé, kteráž se vylévá za vás. To čňte na mou památku. O: Amen.</p>

<p><i>kalich, postaví, přikryje a zase kleká.)</i></p>		
<p>Pročež i pamětlivi jsouce, Hospodine, my služebníci tvoji, ale i lid tvůj svatý, tak blaženého umučení, jakož i z mrtvých vstání, ale i na nebesa slavného vstoupení téhož Krista Syna tvého, Pána našeho, obětujeme přejasně velebnosti tvé z tvých darů a štědrosti (sepne ruce a třikrát žehná hostii i kalich zároveň) oběť čistou +, oběť svatou +, oběť neposkvřenou + (žehná jednou hostii a jednou kalich) chléb + svatý života věčného a kalich + spasení ustavičného. Na něž s vlídnou a jasnou tváří shlédnouti račiž a je přijati, jako jsi přijati račil dary sluhy svého spravedlivého Abele a oběť patriarchy Abrahama, nebo jako tobě přinesl nejvyšší kněz tvůj Melchisedech, oběť svatou, oběť neposkvřenou. Pokorně tebe prosíme, všemohoucí Bože: rozkaž je donést rukama svatého anděla svého na výsostný oltář svůj, před obličej božské velebnosti své, abychom všichni, kdožkoli (<i>políbí oltář</i>) z tohoto účastenství oltáře svatosvaté Syna tvého (<i>sepne ruce a žehná jednou hostii a jednou kalich</i>) Tělo + a Krev + přijeme, (<i>požehná sebe</i>) všelikým požehnáním nebeským a milostí byli naplněni (<i>sepne ruce</i>). Zásluhou téhož Krista Pána našeho. Amen. Pomni též, Hospodine, služebníků a služebnic svých N. a N., kteří nás předešli se znamením víry a spí sen pokoje věčného. (<i>Sepne ruce a chvíli se modlí. Pak s rozpjatýma rukama pokračuje</i>) Těm, Hospodine, a všem v Kristu odpočívajícím popřej, prosíme, místa odpočinutí, světla a pokoje. (<i>Sepne ruce a kloní hlavu.</i>) Zásluhou téhož Krista Pána našeho. Amen. (<i>Pravicí bije se v prsa a polohlasitě se modlí:</i>) I nám hříšným služebníkům svým, v hojně slitování tvé doufajícím, nějakého podílu a společenství darovati račiž se svými svatými apoštoly a mučedníky, s Janem,</p>	<p>(<i>následuje až po anafoře!</i>) K: Pokoj všem! V: I duchu tvému. K: Skloňte hlavy své před Hospodinem. V: Před tebou, Hospodine, před tebou, Hospodine. (<i>Mezitím kněz modlí se tiše:</i>) Děkujeme tobě, Králi neviditelný, jenž jsi nesmírnou mocí svou vše stvořil a podle hojné milosti své z ničeho k jsoucnosti přivedl. Sám, Vládce, shlédni s nebes na ty, kteří sklonili hlavy své před tebou, neboť nesklonili se před tělem a krví, ale před tebou, Bohem strašným. Ty, Vládce, záležitosti naše k dobrému všem spravuj, každému dle jeho potřeby, plav se s plavícími, cestuj s cestujícími a nemocné zhoj, lékaři duší i těl.</p>	<p>K: Pokloňme se Pánu. O: Bohu Hospodinu. <i>Osvědčení.</i> K: Bože, Duchu všemocný! My neskláníme hlav svých před nikým a před ničím, ani před chlebem a vínem, aniž před tělem, anebo před krví, leč jen před tebou, ty nevystihlý tvůrce náš a věčný lékaři duší.</p>
<p>Pomni též, Hospodine, služebníků a služebnic svých N. a N., kteří nás předešli se znamením víry a spí sen pokoje věčného. (<i>Sepne ruce a chvíli se modlí. Pak s rozpjatýma rukama pokračuje</i>) Těm, Hospodine, a všem v Kristu odpočívajícím popřej, prosíme, místa odpočinutí, světla a pokoje. (<i>Sepne ruce a kloní hlavu.</i>) Zásluhou téhož Krista Pána našeho. Amen. (<i>Pravicí bije se v prsa a polohlasitě se modlí:</i>) I nám hříšným služebníkům svým, v hojně slitování tvé doufajícím, nějakého podílu a společenství darovati račiž se svými svatými apoštoly a mučedníky, s Janem,</p>	<p>K: Pročež pamětlivi jsouce tohoto spasitelného prikázání a všeho toho, co se pro nás stalo: kříže, hrobu, třetího dne z mrtvých vstání, nanebevstoupení, po pravici sedění, druhého a slavného příští K (<i>hlasitě:</i>) Tobě z tvého přinášíme pro vše a za vše. V: Tebe opěváme, tobě dobrořečíme, tobě děkujeme, ó Pane a modlíme se k tobě, Bože náš. (<i>Mezitím kněz modlí se tiše epiklesi:</i>) Ještě přinášíme tobě liturgickou tuto a nekrvavou službu a prosíme, modlíme se a snažně žádáme: sešli Ducha svého svatého na nás a na předložené dary tyto. Bože, očistiž mne hříšného a smiluj se nade mnou. Hospodine, jenž jsi přesvatého Ducha svého v třetí hodinu apoštolům svým seslal, téhož Ducha, blahý, neodejmi od nás, ale obnov nás, modlíci se k tobě. Srdce čisté stvoř ve mně Bože, a ducha pravého obnov v nitru mém. Hospodine, jenž jsi přesvatého Ducha svého v třetí hodinu apoštolům svým seslal, téhož Ducha, blahý, neodejmi od nás, ale obnov nás, modlíci se k tobě. Nezamítej mne od tváře své a</p>	<p>(<i>Zpívá se šestá sloka písně</i>) K: A toužíme jen: Tak jako jsi učedníkům syna svého nejmilejšího v oné slavné chvíli seslal Ducha svého, jak on jim byl slíbil: Obnov stejným nadšením týž oheň svatý v srdcích našich. Mocným vanem tvůrčí životnosti své ať týž Duch pravdy pronikne i k duším našim, tobě posvěti nás a sjednotí s tebou, Otcem věčným, skrze téhož Krista, Pána našeho, tímto chlebem a v tom vína kalichu, bychom nebyli již my, než on sám v nás a mezi námi jako mezi apoštoly v oné večeři, když se rozhodoval pro největší dílo bolesti, v oběť vynaloživ celou sílu duše, co jí v synu člověka jen utajeno býti může. Budiž, Bože, dosti obětí té čisté, slavné, neposkvřené, a zlému konec. Oběti i díla jeho vzpomínajíce, pomněme však také těch, kdož sjednoceni s ním již ve svém životě, ve znamení víry předešli nás v náplň věčnosti, bratra N. a N. N., mučedníků, vyznavačů, osvětitelů i apoštolů, i všech duší dobrých s Pána Krista svatou mateří, abychom se zděděnou hřívnou životního díla jejich věrně hospodařili a šťastně rozmnoženou odkázali věkům budoucím. Jim pak a všem věrným zesnulých</p>

<p>Štěpánem, Matějem, Barnabášem, Ignácem, Alexandrem, Marcellinem, Petrem, Filicitou, Perpetuou, Hátou, Lucií, Anežkou, Cecílií, Anastazií i našimi patrony ... a všemi svatými svými, v jichžto spoludědictví nás, prosíme, ne podle zásluhy naší, ale milostí svou připustiž <i>(sepne ruce.)</i> Zásluhou Krista Pána našeho. Skrze něhož toto všecko, Pane, vždycky dobré tvoříš <i>(tříkrát žehná hostii a kalich zároveň)</i>, posvěcuješ +, oživuješ +, požehnáváš + a poskytuješ nám.</p> <p><i>(Odkryje kalich, poklekne a levicí drží kalich, do pravé vezme hostii a jí třikrát žehná nad kalichem, řka:)</i> Skrze něho + a s ním + a v něm + <i>(dvakrát žehná mezi kalichem a sebou)</i> jest tobě, Bohu Otci + všemohoucímu, v jednotě Ducha + svatého <i>(pozdvihuje kalich a hostii)</i> všeliká čest a sláva <i>(Položí hostii, přikryje kalich, poklekne, vstane a modlí se nebo zpívá:)</i> Po všechny věky věků. O: Amen.</p>	<p>Ducha svého svatého neodnímej ode mne. Hospodine, jenž jsi přesvatého Ducha svého v třetí hodinu apoštolům svým seslal, téhož Ducha, blahý, neodejmi od nás, ale obnov nás, modlíci se k tobě. A učiň chléb tento drahocenným tělem Krista tvého. Amen. A co v kalichu tomto, učiň drahocennou krví Krista tvého. Amen.</p> <p>Proměňiv je Duchem svým svatým. Amen, amen, amen.</p> <p>Aby toto bylo přijímání ku střídmosti duše, k odpuštění hříchů, k účastenství svatého Ducha tvého, k naplněné království nebeského, k důvěře v tebe, ne v soud aneb k odsouzení. Ještě přinášíme tobě liturgickou tuto službu za ty, kteří u víře zesnuli, za praotce, otce, patriarchy, proroky, apoštoly, kazatele, evangelisty, mučedníky, vyznavače, zdrženlivce i za každou duši spravedlivou, u víře skončivší. K <i>(hlasitě:)</i> Zvláště za nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavnou vládkyni naší, Bohorodici a vždycky Pannu Marii.</p> <p>V: Jest vpravdě důstojno blahoslaviti tebe, Bohorodici, vždycky blahoslavenou a přechistou Matku Boha našeho. Tebe nad cherubíny ctěnější a nad serafíny bez přirovnání slavnější, bez porušení Boha Slovo porodivší, pravou Bohorodici velebíme. <i>(Mezitím kněz modlí se tiše:)</i> Za svatého proroka, předchůdce a křtitele Jana, svaté, slavné a všechválené apoštoly, svatého (jméno), jehož památku slavíme, i všechny svaté tvoje, na jejichž přímlyvy shlédni na nás, Bože. A rozpomeň se na všechny zesnulé v naději vzkříšení k životu věčnému. <i>(A vzpomíná všech zemřelých, jichž chce, dle jmen.)</i> A uděl pokoje tam, kde svítí světlo tváře tvé.</p> <p>Ještě prosíme tebe, rozpomeň se, Hospodine, na všechny pravoslavné biskupy, řádně hlásající slovo pravdy tvé, všechno kněžstvo, jáhenstvo v Kristu a veškeré duchovenstvo.</p> <p>Ještě přinášíme tobě tuto liturgickou</p>	<p>odpočinutí rač lehké přát, ó Pane, a necht' světlo jim v tvé svaté říši plane!</p> <p>A tak poroučíme tobě, lidumilný Bože, veškery starosti svoje i strasti. S veškerenstvem lidstva po celém okršku, jež k tobě lká a trpíc neustále k novému pracuje životu, taktěž i my, prvotiny Ducha tvého v sobě majíce, doufání své máme vykoupenu býti z vášní těla svého a bolu ku svobodě slávy dítek tvých.</p>
---	---	---

	<p>službu za celý svět, za svatou, obecnou a apoštolskou církev, za ty, kteří v nevinnosti a počestném životě přebývají, za presidenta Československé republiky (jméno) a všechny její zákonité představitele: dejž jim, Hospodine, vládnouti v pokoji, abychom i my všichni pod ochranou jejich žili v klidu tichým a pokojným životem ve vší počestnosti a čistotě.</p> <p>K (hlasitě:.) Nejprve rozpomeň se, Hospodine, na patriarchu našeho (jméno) a na vladyku našeho (jméno) a zachovej je svatě církvi své v pokoji, neporušené, počestné, zdravé, dlouho žijící a řádně hlásající slovo pravdy tvé.</p> <p>V: I na všechny, na všechny, i na všechny.</p> <p><i>(Kněz modlí se mezitím tiše:.)</i></p> <p>Rozpomeň se, Hospodine, na město toto (nebo vesnici), kdež žijeme, a na každé město i zemi a na věřící žijící v nich. Rozpomeň se, Hospodine, na plavící se i cestující, na nemocné, trpící, zajaté i na spásu jejich. Rozpomeň se, Hospodine, na ty, kteří přinášejí dary, a na všechny dobrodince ve svatých chrámech tvých i na pamětlivé chudých a sešli na nás všechny milost svou.</p> <p><i>(A vzpomíná dle jmen všech živých, jichž chce.)</i></p> <p>K (hlasitě): A dej nám jedněmi ústy a jedním srdcem slaviti a opěvovati přečestné a velikolepé jméno tvé, Otce i Syna i svatého Ducha, nyní i vždycky až na věky věkův.</p> <p>V: Amen.</p>	
<p>K: Modleme se: Spasitelným, přikázáním napomenutí a božským návodem poučení, s důvěrou pravíme:</p>	<p>K (hlasitě): A učň nás hodny, Vládce, abychom s důvěrou neodsouzeně směli vyzývati tebe, nebeského Boha Otce a říkati:</p>	<p>K: Uslyš nás, nebeský Otče! Avšak nikoli pro hodnost naši, které není v nás, nýbrž pro zásluhy Jezu Krista, Pána našeho, z jehož poručení k tobě voláme:</p>
<p>K: Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes; a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům. A neuved' nás v pokušení.</p> <p>O: Ale zbav nás od zlého.</p> <p>K: Amen.</p>	<p>V: Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi, chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme vinníkům našim, a neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.</p> <p>K: Neboť tvé jest království, moc i sláva, Otce i Syna i svatého Ducha, nyní i vždycky až na věky věkův.</p> <p>V: Amen.</p>	<p>Otčenáš.</p> <p><i>(Kněz společně s lidem. Nápěv dle husitského kacionálu jistebnického 1420):</i></p> <p>Otče náš, kterýž jsi v nebesích! Posvěť se jméno tvé! Přijď království tvé! Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi! Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům svým. A neuvod' nás v pokušení, ale zbav</p>

		nás všeho zlého! Neboť tvé jest království i moc i sláva na věky. Amen.
<p><i>(Pak drže misku mezi ukazováčkem a prostředním prstem modlí se:)</i> Zbav nás, prosíme, Hospodine, všelikého zla, minulého, přítomného i budoucího, a přimluvou blažené a slavné Marie Panny, Boží rodičky a Marie, s blaženými apoštoly tvými Petrem a Pavlem i Ondřejem a všemi svatými (žehná se patenou od čela na prsa a políbí ji) dej milostivě pokoje za dnů našich, abychom pomoci milosrdenství tvého i hříchů byli vždy prosti i od všelikého zmatku bezpečni. <i>(Podloží patenu pod Hostii, odkryje kalich, kleká, vstane, Hostii zlomí v půli nad kalichem.)</i> Zásluhou téhož Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého. <i>(Polovici pravou položí na patenu, od druhé ulomí částěčku.)</i> Jenž s tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh. <i>(Druhou polovici položí na misku a drže částěčku nad kalichem:)</i> Po všechny věky věkův. O: Amen. K: Pokoj + Páně budiž + vezdy s + vámi. O: I s duchem tvým. (Částěčku pustí do kalicha a modlí se.) Toto smíšení a posvěcení Těla a Krve Pána našeho Ježíše Krista budiž nám přijímajícím k životu věčnému. Amen. (Přikryje kalich, kleká, vstane a skloněn třikrát se bije v prsa řka:) Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi! Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi! Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uděl nám pokoje! (Potom s rukama sepjatýma na oltáři a skloněn se modlí:) Pane Ježíši Kriste, jenž jsi řekl apoštolům svým: Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám, nepatř na hříchy mé, nýbrž na víru Církve své a ji podle vůle své račiž upokojiti a sjednotiti, jenž jsi živ a kraluješ. Bůh po všechny věky věků. Amen.</p>	<p>K (hlasitě): Pozor mějme! Svaté svatým. V: Jeden svatý, jeden Pán, Ježíš Kristus k slávě Boha Otce. Amen. V: Chvalte Hospodina stvoření nebeská, chvalte ho na výsostech! Chvalte ho všichni andělé jeho, chvalte ho všichni zástupové jeho! Chvalte ho slunce i měsíc, chvalte ho všechny zářící hvězdy! Chvalte jméno Hospodinovo, neboť sláva jeho nad veškerým světem. Alleluja, alleluja, alleluja! <i>(Mezitím kněz tiše:)</i> Drobí a rozděljuje se Beránek Boží, jenž se drobí a nedělí, povždy se požívá a nikdy neubývá, ale přijímající posvěcuje. Plnost Ducha svatého. Požehnaná teplota svatých tvých vždycky, nyní i příště až na věky věkův. Amen. Teplota víry plna Ducha svatého. Amen. Hle, přistupuji k nesmrtelnému Králi a Bohu. Odpusťte mi, bratři, čím jsem se proti vám provinil. Drahocenné a přesvaté tělo Pána a Boha i Spasitele našeho Ježíše Krista podává se mně knězi (jméno) na odpuštění hříchů mých a k životu věčnému.</p>	<p><i>Po Otčenáši béře duchovní hostii, pozvedá uctivě a potom láme pronášeje střídavě s lidem:</i> K: Chléb živý s nebe. O: Jediný svatý náš Pán Ježíš Kristus. Duchovní oduševněle pokračuje: K: K slávě Boha Otce. Amen. Drobí se a rozděljuje boží Beránek, rozdrobený a nerozdělený, povždy přijímán a neubývající nikdy, ale posvěcení dávající těm, kdož přijímají jej.</p>
		<p>K: Pokoj Páně vezdy s vámi. O: I s duchem tvým.</p>

<p>(Dává-li se políbení pokoje, políbí oltář a líbaje jáhna říká:) Pokoj s tebou. O: I s duchem tvým.</p>		
<p>Pane Jéžíši Kriste, Synu Boha živého, jenž jsi z vůle Otcovy, spolupůsobením Ducha svatého, smrtí svou svět vykoupil, sprost' mě tímto nejsvětějším Tělem a Krví svou všech nepravostí mých a všelikého zla a učiň, abych vždycky lnul k tvým příkázáním, a nedopust', bych se od tebe kdy odloučil. Jenž s týmž Bohem Otcem a Duchem svatým živ jsi a vládneš na věky věkův. Amen. Přijetí Těla tvého, Pane Jéžíši Kriste, kteréž já nehodný přijati se odvažuji, nebudíž mi k odsouzení a zavržení, nýbrž pro dobrotivost tvou sloužiti na ochranu myslí a těla a na vyléčení z hříchů. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého Bůh po všechny věky věků. Amen. (Poklekne a vstane řka:) Chléb nebeský přijmu a jméno Pána vzývati budu.</p>	<p><i>(před lámáním chleba)</i> Shlédni na nás, Pane Jéžíši Kriste, Bože náš, se svatého sídla svého a s trůnu slávy království svého a přijď posvětití nás, jenž nahoře s Otcem sídlíš a zde s námi neviditelně přebýváš, a rač milostivě mocnou rukou svou podati přečistě tělo své a drahocennou krev nám a skrze nás lidu všemu. Bože očistiž mne hříšného a smiluj se nade mnou (tříkráte) Věřím, Pane, a vyznávám, že jsi ty vpravdě Kristus, Syn Boha živého, jenž jsi přišel na svět spasit hříšníky, z nichž první jsem já. Věřím také, že toto jest samo přečistě tělo tvé a toto jest sama drahocenná krev tvá; i modlím se proto k tobě: smiluj se nade mnou a odpusť mně hříchy mé úmyslné i neúmyslné, jichž slovem, skutkem, vědomě i nevědomě jsem se dopustil, a učiň mne hodným neodsouzeně přijmouti přečistě tvé tajiny na odpuštění hříchů a k životu věčnému.</p>	<p>Přijímání. K: Vyslyš nás, Pane Jézu Kriste, s trůnu věčné slávy své a přijď a posvěť nás! Učiň si nás hodny sám přijati přečistě tajemstvo chleba a kalicha v účastenství s tebou. Věříme a vyznáváme, že ty jsi v pravdě syn Boží, jenž spásu jsi zjednal nám hříšným a blahu. Věříme, že v tomto tajemstvu zpřítomňuješ se nám, bychom přebývali v tobě a ty v nás, majíce moc býti dcerami a syny božími, s tebou, synem božím nejmilejším. Pročež modlime se: Nechat' oproštění jsme již od svých vin a čisti. Tobě vzdáváme celou bytost svou a tebou Bohu. Účastnými tajemné své večeře nás učiň tak, jako pohostil jsi oněch jedenáct. A necht' žádnému z nás není políbení svatých tvých tajin k duchovní zkáze, nýbrž k radosti a blahu.</p>
<p>(Skloněn vezme obě polovice sv. Hostie do levé ruky a pravicí bije se v prsa třikrát modle se:) Pane, nejsem hoden, abys vešel ke mně, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má.</p>		<p>Pane, nejsme hodni, abys vešel k nám, ale toliko rci slovem, a uzdraveny budou duše naše. (tříkrát, při čemž bijí se všichni v prsa).</p>
<p>(Potom žehná se Hostií nad miskou řka:) Tělo Pána našeho Jéžíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému. Amen. (Přijme sv. Hostii a chvíli se modlí. Pak odkryje kalich, seběže drobty a setře do kalichu s misky řka:) Čím odplatím se Hospodinu za všechno, co udělal mi? Kalich spasení přijmu a jméno Páně vzývati budu. Chváliti a vzývati budu Hospodina a od nepřátel svých spasen budu. (Žehná se kalichem:) Krev Pána našeho Jéžíše Krista ochraňuj duši mou k životu věčnému. Amen. (Přijme z kalicha.)</p>	<p>Drahocenné a přesvaté tělo Pána a Boha i Spasitele našeho Jéžíše Krista podává se mně knězi (jméno) na odpuštění hříchů mých a k životu věčnému. Věřím, Pane, a vyznávám, že jsi ty vpravdě Kristus, Syn Boha živého, jenž jsi přišel na svět spasit hříšníky, z nichž první jsem já. Věřím také, že toto jest samo přečistě tělo tvé a toto jest sama drahocenná krev tvá; i modlím se proto k tobě: smiluj se nade mnou a odpusť mně hříchy mé úmyslné i neúmyslné, jichž slovem, skutkem, vědomě i nevědomě jsem se dopustil, a učiň mne hodným neodsouzeně přijmouti přečistě tvé tajiny na odpuštění hříchů a k životu věčnému.</p>	<p>K: Pán Ježíš račiž uchovati duším našim království své věčné. Amen. (Přijímá)</p>

	<p>Za účastníka večeře své tajuplné, Synu Boží, přijmiž mne dnes; neboť nezjevím tajemství nepřítelům tvým, aniž políbení tobě dám jako Jidáš, ale jako onen lotr vyznávám tebe: rozpomeň se na mne, Pane, v království svém.</p> <p>Aby nebylo mně v soud nebo zatracení přijímání svatých tvých tajin, ó Pane, ale k uzdravení duše a těla.</p> <p>Drahocennou a svatou krev Pána a Boha i Spasitele našeho Ježíše Krista přijímám já, sluha Boží, kněz (jméno) na odpuštění hříchů svých a k životu věčnému. Amen.</p>	
	<p>K (hlasitě): S bázní Boží u víře přistupte! V: Požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně, Bůh jest Hospodin a zjevil se nám.</p>	<p><i>K přijímání věřících.</i> K: Vy, kdož opravdu a vážně litujete hříchů svých jsouce v dobrotě a lásce s každým bližním svým, a toužíte vésti lepší život nový, podle řádu božích přikázání cestou práva a pravdy: Přistupte sem jsouce plni víry v milost Pána Krista, jenž vám volá vstříc: Pojďtež ke mně všichni, kdož se koliv lopotíte a jste obtíženi, a já odpočinu vám! (a koná se veřejná zpověď). K: V úctě a s důvěrou přistupte O: Požehnaný, jenž přichází k nám jménem Páně, Hospodin v něm sám tu zjevuje se nám. <i>Kněz, podáváje každému, omáčí chléb (hostii) v kalichu a dává každému: „Pán Ježíš Kristus račič uchovati duši tvé království své věčné. Amen.“</i></p>
<p>Co jsme ústy požili, Hospodine, též čistou myslí pochopme, a úkon časný staniž se nám lékem věčným. (Dá nalíti trochu vína do kalichu řka:)</p> <p>Tělo tvé, Pane, jež jsem požil, a krev, kterou jsem pil, ať přilne k útrobám mým, a dejž, ať nezůstane poskrvna hřichu ve mně, jehož čistě a svatě svátosti obnovily. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věků. Amen. (Očistí a osuší prsty, přijme obsah kalicha, vytře kalich a přistrojí jako na začátku.</p>	<p>(kněz se modlí tiše poté, co přijal:) Hle, dotekl se úst mých a necht' sejmou se nepravosti mé a hříchy mé shlazený budou. Děkujeme tobě, lidumilný Vládce, dobrodinče duší našich, že jsi i dnes uznal nás hodnými nebeských tvých a nesmrtných tajin. Spravuj cestu naši, utvrď nás všecky v bázni své, ochraň život náš a upevni kroky naše na přímluvy a prosby slavné Bohorodice a vždycy Panny Marie a všech svatých svých.</p>	<p>Po přijímání. K: Hle, dotekl se úst mých! Kéž odstoupí ode mne nepravost má, a hříchy mé necht' zahlazený jsou. Skvěj se, Jerusáleme, a jásej Sione, že sláva Hospodina, Boha tvého, vzešla nad teboz. Neb aj! Král tvůj navštívil tě slavný, beránek náš čistý přišel k tobě. Nechať kraluje. Živť jsem já; už ne já – ale živť jest ve mně Kristus.</p>
		<p><i>(Nebylo-li zpíváno před přijímáním, zpívá se sloka „k přijímání“.)</i></p>
<p>K: Pán s vámi. O: I s duchem tvým. <i>(Následuje čtení verše a modlitba)</i></p>	<p>K: Povznesme se! Přijavše božské, svatě, přečistě, nesmrtné, nebeské a oživující strašné tajiny Kristovy,</p>	<p><i>K. (přečte příslušný verš „k přijímání“ přednáší příslušnou modlitbu – bez obvyklého: „Pán s</i></p>

<p><i>po přijímání.)</i> K: Pán s vámi. O: I s duchem tvým. <i>(Skloněn s rukama sepjatýma se modlí:)</i> Kéž nalezněš, trojjediný Bože, zalíbení na úsluze mé, a dejž, ať oběť, kterou jsem před očima tvé velebnosti vykonal, tobě jest příjemna a mně i všem, za které jsem ji sloužil, tvým slitováním spasitelná. Zásluhou Krista Pána našeho. Amen.</p>	<p>důstojně děkujeme Hospodinu. V: Hospodi, pomiluj. K: Přispěj nám, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, milostí svou. V: Hospodi, pomiluj. K: Celý den dokonalý, svatý, pokojný a bezhříšný vyprosivše, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme! V: Tobě, Hospodine. K: Neboť tys posvěcení naše, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i svatému Duchu, nyní u vždycky až na věky věkův. V: Amen.</p>	<p>vámi“; <i>poté však pozdraviv</i>)</p>
<p><i>(Načež obraceje se k přítomným, dí:)</i> K: Pán s vámi. O: I s duchem tvým. K: Oběť skončena jest. O: Díky vzdávejme. <i>(Políbí oltář, pozdvihne oči a ruce a pokloní se:)</i> K: Požehnej vás všemohoucí Bůh <i>(obráte se žehná:)</i> Otec, Syn + i Duch svatý. O: Amen. <i>(Čte poslední evangelium, pravidelně začátek podle Jana, jako o Velké na Boží Narození.)</i></p>	<p>K: Odejďeme v pokoji. V: Ve jménu Páně. K: K Hospodinu modleme se. V: Hospodi, pomiluj. <i>(následuje modlitba podle dne v týdnu)</i> K: Požehnání Hospodinovo na vás dle milosti a lidumilnosti jeho vždycky, nyní i příště až na věky věkův. V: Amen, K: Sláva tobě, Kriste Bože, naděje naše, sláva tobě! V: Sláva Otci i Synu i svatému Duchu, i nyní i vždycky až na věky věkův. Amen. Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj. Požehnej!</p>	<p>K: Pán s vámi. O: I s duchem tvým. K: Požehnání všemohoucího Boha Otce, a mír Jezu Krista, i milost Ducha svatého nechť sestoupí na nás a zůstane nám i našim budoucím. O: Po věky věkův.</p>

Příloha č. 4: Srovnání Farského liturgie před a po revizi (tabulka)

Farský 1923 ¹⁸	Liturgie 1939 ¹⁹
Modlitby úvodní	Modlitby úvodní
	Duchovní, stoje za oltářem, obrácen k lidu a žehnaje se křížem, dí:
K: Milost Pána Jezu Krista a láska boží a účastenství Ducha svatého se všechněmi vámi. O: I s tebou Hospodin.	D: Milost Pána Jezu Krista a láska Boží a účastenství Ducha svatého se všechněmi vámi. L: I s tebou Hospodin.
K: Blahoslaveno buď království tvé Bože, v nás a mezi námi po věky věkův. O: Bůh v nás a my v Bohu.	D: Blahoslaveno buď, o Bože, království tvé v nás a mezi námi po věky věkův. L: Bůh v nás a my v Bohu.
K: Bože věčný! Nechať otevřem ti svoje rty. O: A modlitby sdělíme ti, z duše citem pohnuté. K: Hospodine vševládoucí! Tobě přednést chcem vyznání svých hříchů a svých chyb. O: Tobě prosby přednést, chválu vzdát i vroucí dík. K: Bože, povznes k upřímnosti duše naše. O: Aby duch náš povznesl se k tobě obětí vzácnou.	D: Bože věčný, rty i srdce naše otevři! L: Neboť duch nás touží povznést se k tobě v zbožné modlitbě. D: Upřímně se tobě z hříchů vyznat a vin svých. L: Tobě prosby přednést, chválu vzdát i vroucí dík. D: Bože dobrý, proto k upřímnosti probud' duše naše. O: Aby duch náš, viny prost, povznesl se k tobě obětí čistou.
K: A my v síle tvé se vrátíme zas odtud k dílu svému. O: S tebou, Hospodine.	
Doznání (Confiteor)	Všichni se skloněnými hlavami: Vyznání hříchů.
(Kněz i lid společně.) Bože, Otče všehomíra předobry! Ty's dopustil, že jsme. Máme žítí podle řádu tvého zákona životem života tvého, ty věčný živote náš. S tebou máme spolupracovati, tvůrce všemocný. My však tolikráte nedbáme svých všedních povinností; nad to pak i svévolnými činy rušíváme žádoucí zdar tvého tvoření k necti Tobě sami v sobě a i k ublížení bližním svým. Přiznáváme se k svým poblouzením všem i hříchům, a jen prosíme: Odpusť, Bože, a dej síly nám vrátiti se na cestu tvé pravdy zas. Ať smíme se opět cítit tvými dětmi a jsme s věčným řádem vševládne tvé lásky znovu zajedno. ²⁰	Bože, Otče předobry, tys nás stvořil k obrazu a podobenství svému, a proto máme žítí podle svatě vůle tvé a s tebou spolupracovati na tvém díle, tvůrce všemocný. My však často nedbáme svých povinností a svévolnými činy rušíme zdar tvého tvoření, tobě k necti, bližním svým a sobě na škodu a hanbu. Proto upřímně se přiznáváme (bijí se v prsa) k pokleskům a hříchům svým a ze srdce jich litujíce prosíme tě: Odpusť nám a síly poskytni, abychom se k tobě vrátili, byli opět tvými dětmi a se svatou tvou vůlí sjednoceni směli podíl bráti na tvém království.
	D: Hospodine, z hloubi srdce litujeme, že provinili jsme se před tebou. L: Odpusť nám a v našem úsilí o nápravu nás posiluj.

18 Srov. Farský, Karel: Návrh liturgie (mše) pro Církev československou. Vlastním nákladem, Praha 1923

19 Srov. Tuháček, Alois a kol.: Bohoslužebná kniha Církeve československé. Ústřední rada Církeve československé, Praha 1952

20 V prvním Návrhu Liturgie zde měl Farský zařazeno ještě krátké responsorium, v tomto znění: K: Hospodine, odpusť nám a všem, kdo provinili jsme se před tebou. O: My již ochotni jsme napravit, co jsme zmařili. K: Račiz rozjasnití tvář svou nad námi. O: Aby jasné světlo pravdy zradostnilo opět žití naše.

	<p>D: Račiž rozjasni tvář svou nad námi. L: Aby záře lásky tvé a pravdy tvé nám opět zradostnila život náš. D: A my s tebou usmíření s radostí se věnovali dílu svému. L: V síle tvé a s tebou, Hospodine.</p>
Zpěv první sloky písně	1. sloka duchovní písně
Kněz předčítá tzv. Introit, obsahující úvodní myšlenku dne, načež následují:	Vstup. Duchovní výrazně a oduševněle recituje vstupní verše z bohoslužebného formuláře dne nebo neděle. Pak ihned následují Tužby.
Tužby ²¹	Tužby
<p>K: S myslí mírnou a pokojnou modleme se k Hospodinu. O: Kyrie eleison²² K: Za mír všech národů, za svornou práci všech církvi a vyznání i všech lidí dobrých a zvláště za upokojení vlasti a sjednocení všeho Slovanstva modleme se k Hospodinu. O: Gospodi pomiluj. K: Abychom všichni povinnosti svoje k svým rodinám, obcím, k státu i k církvi naší československé každodenně poctivě se snažili konati (v upomínku zesnulého bratra, sestry N. N.), modleme se k Hospodinu. O: Smiluj se, Hospodine.</p>	<p>I. Tužby za potřeby obecné. D: S myslí mírnou a pokojnou modleme se k Hospodinu. L: Kyrie eleison D: Za mír všech národů, za svornou práci všech církvi a vyznání i všech lidí dobrých, za mír a pokoj v naší vlasti, za sbratření všeho lidstva modleme se k Hospodinu. L: Gospodi pomiluj. D: Abychom všichni povinnosti svoje k svým rodinám, obcím, státu i společnosti v duchu církve naší denně poctivě se snažili konati , modleme se k Hospodinu. L: Smiluj se, Hospodine.</p>
	<p>II. Jiné tužby za potřeby obecné. D: S myslí mírnou a pokojnou modleme se k Hospodinu. L: Kyrie eleison D: Aby nás, své stádce věrné, nehod chránil, v strastech posiloval a hojným požehnáním provázel, modleme se k Hospodinu. L: Gospodi pomiluj. D: Aby srdce naše neochvějně věrnosti svým povinnostem a obětavé službě otevřel a k vážným úkolům, jež ukládá nám stav, vlast a církev, sil nám poskytoval, modleme se k Hospodinu. L: Smiluj se, Hospodine.</p>
	<p>III. Tužby o slavnostech církevních D: S myslí mírnou a pokojnou modleme se k Hospodinu. L: Kyrie eleison D: Aby naši církve po cestách své čisté pravdy vedl, v bratrské lásce, zbožnosti a kázni utvrzoval a z ní vzdělal sobě roli kvetoucí a utěšenou, modleme se k Hospodinu. L: Gospodi pomiluj. D: Aby ve všem duchovenstvu našem sobě věrné služebníky a církvi věrné pastýře milostí svou</p>

²¹ Tužby tyto jsou původní „Kyrie“, které pozůstalo z nich.

²² V upomínku, že křesťanství přišlo k nám původně z Řecka prostřednictvím apoštolů slovanských Cyrilla a Metoděje, ponechána tato prosba i v řeči řecké a staroslověnské.

	<p>posvěcoval, modleme se k Hospodinu. L: Smiluj se, Hospodinu. D: Aby našemu patriarchovi (biskupu) stále zdraví skýtal, prozřetelností svou ho vedl a v odpovědném úřadě svou milostí jej posiloval, modleme se k Hospodinu. L: Na mnohá léta, mnohá léta, na mnohá léta. D: A církvi naši zakladateli a prvnímu patriarchovi Karlu za jeho obětavost, hrdinství a celé životní dílo naše vděčná buď paměť! L: Věčná mu paměť, věčná paměť, věčná mu paměť!</p>
<p>Lidem zasloužilým (Jen o dnech památných) a) Blahopřání: K: Za presidenta našeho Masaryka, aby mu Bůh ve zdraví a síle dopřál osvícen a šlechetně vést veškeru občanstvo republiky ku blahu a štěstí, modleme se k Hospodinu. O: Na mnohá léta, mnohá léta, na mnohá léta. b) V upomínku: K: Za všechny, kdož posvětili svoje žití v oběť za svobodu a zdar naší vlasti nešetříce námah ani krve, modleme se k Hospodinu. O: Věčná jim paměť, věčná paměť, věčná jim paměť.</p>	<p>IV. Tužby o slavnostech národních D: S myslí mírnou a pokojnou modleme se k Hospodinu. L: Kyrie eleison D: Aby naší vlast a národ nezakaleným mírem a požehnáním dařil a slávou našich krásných činů oslavoval, modleme se k Hospodinu. L: Gospodi pomiluj. D: Za mír všech národů, za svornou práci všech církví a vyznání i všech lidí dobrých, za sbratření všeho lidstva, modleme se k Hospodinu. L: Smiluj se, Hospodinu. D: Aby našemu presidentu popřál ve zdraví a síle šlechetně a osvíceně, všem ku blahu a štěstí, řídití osudy našeho národa, modleme se k Hospodinu. L: Na mnohá léta, mnohá léta, na mnohá léta. D: A všem, kdož posvětili život svůj oětavě službě vlasti, budili národ náš k novému životu a připravovali tak jeho lepší budoucnost, naše vděčná buď paměť. L: Věčná mu paměť, věčná paměť, věčná mu paměť!</p>
<p>O svatbě. K: S myslí mírnou a pokojnou modleme se k Hospodinu. O: Kyrie eleison. K: Aby Bůh snoubencům našim po celý života věk lásku jejich dnešní blahovolně chránil, modleme se k Hospodinu. O: Gospodi pomiluj. K: Aby dárce života Všeživný manželství jich hojným požehnáním provázeti ráčil, modleme se k Hospodinu. O: Smiluj se, Hospodine.</p>	<p>V. O svatbě tužby za snoubence D: S myslí mírnou a pokornou modleme se k Hospodinu. L: Kyrie eleison. D: Aby Bůh snoubencům našim po celý věk lásku jejich blahovolně chránil, modleme se k Hospodinu. L: Gospodi pomiluj. D: Aby věčný Dárce všeho žití jejich manželství hojným požehnáním provázal, modleme se k Hospodinu. O: Smiluj se, Hospodine.</p>
Modlitba.	Modlitba
K (čte neb zpívá): Přispěj nám, síly přej a v dobrém zachovej nás, Bože, svou milostí.	D: Přispěj nám, síly přej a v dobrém zachovej nás, ó Bože, svou milostí.
(Modlitbu tuto lze nahradit kteroukoliv jinou dle povahy doby a dne) ²³	Pane Bože náš, jehož moc je nevýslovná a milosti síla nevypravitelná, ty sám podle řádu lásky své

23 V Návrhu tato poznámka chyběla, dá se tedy předpokládat, že právě v Návrhu Farský počítal s jednou, neměnnou kolektou, tak, jak se tomu nakonec vývojem skutečně stalo, případně že navrhovaná kolekta byla

Pane Bože náš, jehož moc je nevýslovná a milosti síla nevypravitelná. Ty sám podle řádku lásky své shlédni na nás v tomto našem sboru, prokaž i nám štědrú milost svou a požehnej dědictví svému,	shlédni na nás v tomto našem sboru, prokaž i nám štědrú milost svou a požehnej dědictví svému. Sem vkládá se modlitba z bohoslužebného formuláře dne (kolekta), která končí slovy:
(následující slavo zpěv počínajíc slovem „neboť“ se vynechává o slavnostech rázu truchlivého.) neboť tobě jen náleží veškerá čest i Sláva Otci, Synu, Duchu svatému po věky věků. O: A mír a pokoj lidem dobré vůle na zemi.	Neboť tobě z nás náleží veškerá čest i sláva, Otci, Synu, Duchu svatému po věky věků. L: A mír a pokoj lidem dobré vůle na zemi.
Zpěv druhé sloky písně.	Následuje II. sloka duchovní písně.
	Čtení Písma.
K (modlí se pro sebe, ale případně i hlasitě): Rozsvět' v srdcích našich, lidumilný Bože, nehynoucí světlo božského poznání svého, bychom v záři svaté pravdy tvé, jak nám ji Kristus zjevil, učili se také duchem žít a v citech pro ni něžnou láskou účinně planuli.	Duchovní hlasitě: Rozsvět' v srdcích našich, lidumilný Bože, nehynoucí světlo božského poznání svého, bychom v záři svaté pravdy tvé, jak nám ji Kristus zjevil, učili se také duchem žít a v citech pro ni něžnou láskou účinně planuli.
Čtení Písma.	
K: Čtení z listu... (a čte epištolu, po níž mohou být připojeny verše stupňové zvané, jsou-li v dobrém vztahu k myšlence dne).	Obrácen k lidu jasným hlasem čte epištolu, např. Čtení z listu apoštola Pavla Korintským atp. Po epištole lid sám nebo střídavě s duchovním zpívá:
Blahoslavenství. (O zvláštních příležitostech zpívají se některá Blahoslavenství. Zpívají se po epištole jen o význačných dnech, zejména v době I. vánoční, II. postní, III. velikonoční a svatodušní.)	Blahoslavenství.
I. 1. Blahoslavení skromní duchem, neboť u nich jest království Boží. 2. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni zřítí Boha budou. 3. Blahoslavení lidé tiší, neboť oni světem vládnout budou. 4. Vy radujte se veselte, neboť máte v nebi odplatu svou.	I. V době vánoční 1. Blahoslavení skromní duchem, neboť u nich jest království Boží. 2. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha zřítí budou. 3. Blahoslavení lidé tiší, neboť oni světem vládnout budou. 4. Vy radujte se a veselte, neboť v nebi máte odplatu svou.
II. 1. Blahoslavení lkající, neboť potěšeni zase budou. 2. Blaze bezprávně křivděným, neboť u nich jest Boží království. 3. Blaze se jimž křivě zlořečí, pro nic než-li že chtí jít za Kristem. 4. Vy radujte se a veselte, neboť máte v nebi odplatu svou.	II. V době postní. 1. Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou. 2. Blaze těm, jimž křivda se děje, neboť u nich jest Boží království. 3. Blaze, jimž svět proto zlořečí, že rozhodli se jíti za Kristem. 4. Vy radujte se a veselte, v nebi neboť máte odplatu svou.
III. 1. Blahoslavení milosrdní, neboť oni také milosrdenství dojdou, 2. Blaze těm, kdo po právu žízni, neboť touha jejich ukojena přec bude. 3. Blaze těm, kdož pokoj hledají, neboť oni jistě	III. 1. Blahoslavení milosrdní, neboť oni také milosrdenství dojdou, 2. Blaze těm, kdo žízni po pravdě, neboť jejich touha přec bude ukojena. 3. Blaze těm, kdo hledají pokoj, neboť oni jistě

první z těch, které měly být vytvořeny.

dětmi božími již jsou. 4. Pročež radujte se a těšte; neboť nebe v duši bude odplatou vaší.	dětmi Božími již jsou. 4. Pročež radujte se a těšte; neboť nebe v duši vaší bude odplatou.
K: Slovo moudré. O: Vstaňme a poslechněme. ²⁴	Duchovní obrácen k lidu: D: Slovo Boží. L: Zbožně je vyslechněme.
K: Pokoj všem. O: I duchu tvému.	D: Pokoj všem. L: I duchu tvému.
K: Stat' svatého evandělia podle sepsání Lukášova. O: Sláva Bohu v Kristu.	D: Stat' svatého evangelia podle sepsání Matoušova. O: Sláva Bohu v Kristu.
K. čte evangelium prostě a důstojně. ²⁵	Duchovní pak jasným hlasem a oduševněle čte evangelium.
Po evanděliu. O: Blaze blahověštcům.	Na konci lid odpoví. L: Blaze blahověštcům.
(Tu může býti zpívána píseň k promluvě. Taktéž po promluvě skončené místo „Vyznání“.)	
Promluva.	Ke čtení pojí se vždy promluva. Po promluvě následuje vždy jedno z obou:
Vyznání. ²⁶	Vyznání víry.
K: Věříme v Boha jednoho	D: Věříme v Boha, který
a pokračuje vyznáním víry. Mezitím zpívá se příslušná sloka písně nebo o význačných dnech konfesní zpěv „Věřím“ dle zpěvníku č. 2.	I. O nedělích a svátcích. jako věčná Pravda a Láska je tvůrcem všeho. Věříme, že Bůh v Ježíši Kristu, synu svém nejmilejším, sebe nám zjevuje a skrze ducha Kristova k sobě nás vede. Věříme v život dokonalý, který zde na zemi se začíná a v Bohu své naplnění má.
Vyznání víry usnesené na církevních sněmech v Nycei r. 325 a v Cařihradě 381 zní: „Věřím v jednoho Boha, Otce, vševládného Tvůrce nebes i země, všeho viditelného i neviditelného. I v jednoho Pána, Ježíše Krista, syna božího jednorozeného a z Otce zrozeného přede všemi věky. Boha z Boha, světlo ze světa, Boha pravého z Boha pravého, zrozeného, ne stvořeného, soupodstatného s Otcem, skrze něhož všechno učiněno jest. Jenž pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil z nebes a vtělil se Duchem svatým z dívky Marie a stal se člověkem. Ukřížován potom pro nás za vlády Pontského Piláta, trpěl a pohřben jest. Ale jest vzkříšen na pozítí dle písem a vstoupil do	II. O některých slavnostech rázu církevního. D: Věříme v Boha jednoho (lid s duchovním pokračuje:) Ducha věčného a Tvůrce všeho, Otce Ježíše Krista i Otce našeho, jenž od věčnosti vládne královstvím duší našich. Věříme v Ježíše Krista, Syna Božího, Světlo ze Světla, Život ze Života, jenž od Otce přišel, životem svým zlo světa i smrti přemohl, aby nám získal království Boží věčné. Věříme v Ducha Božího, jenž od věčnosti do věčnosti vše oživuje, v Ježíši Kristu se zjevil, skrze proroky a otce naše mluvil a v nás chce přebývat. Věříme v život věčný, Dobra, Pravdy a Krásy tak, jako jsme přesvědčeni o smrti zla i zlých. Věříme, že Otec nebeský nás proto stvořil, abychom ducha Boží v sobě majíce šťastni byli, život pravdy

24 Oproti Návrhu došlo zde k přesunutí. Zvolání kněze „Slovo moudré“ s příslušnou odpovědí bylo v Návrhu umístěno ještě před epištolou. Určitě lépe signalizovalo, že i v epištole slyšíme Boží slovo.

25 V Návrhu tato rubrika chybí. Lze se proto domnívat, že Farský nechával původně otevřenou možnost evangelium i zpívat, jak tomu bylo v tridentské mši. Svědčí pro to i zpívaný úvod k evangeliu.

26 Poněvadž vyznání víry není modlitbou v pravém smyslu nýbrž jen osvědčením, nenáleží nezbytně k obřadu mešním a přednáší se pouze o dnech a bohoslužbách rázu čistě konfesního.

<p>nebes; sedí na pravici Otcově. A zase má přijít se slávou soudit živých i mrtvých, jehožto království nebude konce. I v Ducha svatého, Pána, živitele, jenž z Otce vychází. Jemuž s Otcem i Synem na roveň úcta jest vzdávána i sláva, jenž mluvil prostřednictvím proroků. A v jednu svatou, obecnou a apoštolskou církev. Vyznávám jednu očistu k vymanění z hříchů. A naději se vzkříšení mrtvých i života věků budoucího. Amen.</p>	<p>žili, Pravdy Boží hájiti se nebáli a života věčného tak jistě dosáhli. Tak staň se!</p>
	<p>Následuje III. sloka duchovní písně</p>
<p>Obětování.</p>	<p>Obětování</p>
<p>K: V míru a pokoji podejme srdce svá Bohu v oběť svatou. O: Na usmířenou a v oběť chvály.²⁷</p>	
<p>K: Bratři a sestry! Rozpomíná-li se kdo z vás, že bratr tvůj neb sestra tvá má něco proti tobě, odejdi a prve smiř se s bratrem svým a sestrou svou, a pak teprve přijď a obětuj dar svůj. (Místo tohoto verše může být přednášen vhodný jiný, např. Ž 50,19; Mt 7,21; Jk 1,2; Mt 9,13; 1P 2,2; Mt 7,12 apod. Případně hodí se též verš z tzv. Offertoria.)</p>	<p>Zatím duchovní nalije víno do kalicha, přidá trochu vody a přikryje pokrývkou. Když dozněla píseň lidu, pronese zvučným hlasem některou z těchto výzev: Rozpomíná-li se kdo z vás, že bratr tvůj neb sestra tvá má něco proti tobě, odejdi a prve smiř se s bratrem svým a sestrou svou a pak teprve přijď a obětuj dar svůj! Všechno, co chcete, aby lidé činili vám, i vy číňte jim, neboť to je zákon i proroci! Odložte tedy každou zlobu, každou lest, každé pokrytectví; jako dítky novorozené mějte touhu po rozumném čistém mléku, abyste jím rostli ke spáse! K Pánu přistupujte, kameni to živému, jímž lidé pohrdli, jenž však u Boha vyvolený a vzácný. Sami pak se budujte jako kameny živé v dům duchovní, v kněžstvo svaté, abyste přinášeli duchovní oběti Bohu milé skrze Ježíše Krista! Oběť Bohu milá je duch zkroušený; srdcem zkroušeným a pokorným Bůh nepohrdá! Milosrdenství chci a ne oběti, známost Boha více nežli zápaly, praví Hospodin. K čemu je mi množství vašich obětí? Syt jsem zápalných obětí a krve jejich nejsem žádostiv, ale přestaňte již činiti zlé a číňte dobré! Náboženství čisté a neposkvrněné jest toto: Ujímati se vdov a sirotků v soužení jejich a sebe ostříhati bez poskvrny od tohoto světa. Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, nýbrž kdo činí vůli Otce mého, kterýž jest v nebesích!</p>
	<p>Potom duchovní zanotuje: V míru a pokoji podejme srdce svá Bohu v oběť svatou!</p>

²⁷ Toto zvolání je v Návrhu uvedeno ještě v trošku jiné podobě, která více připomíná Jana Zlatoústého: K: V pokoji podejme srdce svá Bohu v oběť svatou. O: Milost pokoje a v oběť chvály.

	L: Na usmířenou a v obět' chvály!
(Zpěv čtvrté sloky písně)	
K: Bože svatý! Nikdo z těch, kdož spoutání chtí zůstat tělesnými žádostmi své sobeckosti, není mocen tobě sloužiti a s tebou spolupracovati. Proto prosím tebe, Otče milostiplný, shlédni na mne, nehodného služebníka díla svého tvůrčího, očist' duši mou, a silou Ducha svého učin' mě hodným, abych stál tu před posvátným tímto stolem k oběti těch živných darů země, ale zvláště darů ducha a myslí, jsa si vždycky vědom kněžské povinnosti své a hotov k obětem. Vímť, že ne já jsem vlastním knězem lidu tvého tohoto, nýbrž Kristus, syn tvůj obětovaný, v němž chválu tobě vzdáváme i přesvatému Duchu tvému Všeživiteli po věky věků. ²⁸	
(Pozvedaje chléb a kalich s vínem pokračuje hlasitě:)	Poté duchovní recituje nahlas z bohoslužebného formuláře dne verš k obětování a po něm, pozvňuje kalich s vínem a nad ním chléb, modlí se:
(Následující modlitba může nahrazena býti jinou z tzv. sekret): K: Tobě, věčný dárce života, podáváme z ušlechtilých darů země díla svého tuto počest uznávající, že jen tvoji vůli živi jsme a z tvého života se živíme, tak jak poznání to obnovil v nás Syn tvůj, Ježíš Kristus, jehož milost nechat' v účastenství Ducha tvého se všemi námi	Všemohoucí Bože, věčný dárce života, tobě předkládáme z ušlechtilých darů země a díla svého tuto obět', vyznávající, že tvou jen vůli žijeme tak, jak poznání to obnovil v nás Syn tvůj, Ježíš Kristus, jehož milost nechat' v účastenství ducha tvého se všemi je námi po věky věkův.
po věky věků. ²⁹ O: Amen.	L: Amen.
Chvalo zpěv	Chvalo zpěv
K: Vzhůru srdce O: Zvedněme k Hospodinu.	D: Vzhůru srdce. L: Zvedněme k Hospodinu. D: Píseň díky pějme Hospodinu, Bohu svému! L: Důstojno a správně jest!
K. zpívá nebo přednáší některý z chvalo zpěvů dne a doby a dodává: Svatý, svatý, svatý's, Hospodine zástupů. Plná jsou nebesa i všechna země tvé slávy. Sláva ti u výsostech. Ale požehnaný též, jenž přichází tu k nám tvým jménem. Sláva u výsostech!	Potom duchovní zpívá nebo recituje jeden z chvalo zpěvů, jak toho doba a konaná slavnost žádá. Chvalo zpěv zakončí lid zpěvem: L: Svatý, svatý, svatý's, Hospodine zástupů! Plna jsou nebesa i všechna země tvé slávy. Sláva ti u výsostech! Ale požehnaný též, jenž přichází tu k nám tvým jménem! Sláva ti, sláva ti u výsostech!
(Zpěv páté sloky písně)	Následuje IV. sloka duchovní písně.
K: Poněvadž pak velké již jest při nás milosrdenství tvé, že's nás sobě, Bože, stvořil, Kristem vykoupil i Duchem milostí své osvítíl k spasení, a každodenně	Kánon. Když dozněl zpěv lidové písně, modlí se duchovní jednu z těchto modliteb:

28 V Návrhu měla modlitba delší závěr: „Onť přinosisce i přinášený, přijímající i rozdávány, v němžto chválu ti vzdáváme i přesvatému Duchu tvému Všeživiteli po věky věkův.“

29 V Návrhu jsou poslední slova zpívána, obdobně jako v tridentské mši. V přijatém znění byl tento zpěv vypuštěn a kněz modlitbu až do konce recituje. Zůstal však zpěv aklamace lidu „Amen“, který původně navazoval na zpěv kněze.

<p>živíš a chováš, za to všechno tobě Otče nejdobrotivější, z vděčným srdcí děkuje prosíme: V čemkoli kdo milosti tvé potřebujeme a k tobě se utíká, ať není zahanben.</p>	
<p>Modlitby za blaho obecné (O význačných svátcích:) K: Spomoz, Hospodine, naši církvi. Staršovstev chraň všech snah marných a dej ducha jednoty a svornosti všem. Mysli osvícené dopřej³⁰, Bože osvětiteli, všem duchovním a učitelům, aby v poznání svém sami pečliví a v mravech vedli duše svěřené vždy k tobě v pravé zbožnosti. Stůj, vševládny Bože, svou milostí mocně při všech, jimžto svěřena jest péče o blaho veřejné. Dobré vůle přej jim každému a lásky poctivé k zákonu tvému, jehož řízením jim svěřena jest lidu moc. Nechat' všichni, na jejichž bedra národ složil tíhu vlády své, vynasnažují se platně uskutečňovati tvoje království nebeské na zemi. Osvět' světlem pravdy své a práva naše zákonodárce. Aby povždy dobro národa a obzvlášť povznesení utištěných měli na zřeteli, slabým pomáhali, vlivu mocnějších se nepoddávali, a zlému moudře se snažili čeliti. Ale nám též uděl ducha nezištného, bychom bez závisti osudy své společně jim svěřovali jakožto nejlepší z nejlepších a svou obětavou spoluprací na díle obecného jim skýтали podporu.</p>	<p>II. O význačnějších slavnostech církevních a státních: K: Pomoz, Hospodine, církvi naší. Rad starších chraň všech marných snah a dej jim ducha jednoty a svornosti. Mysl osvícenou poskytnij, ó Bože, všem duchovním a učitelům jejich. Stůj svou milostí mocně při všech, jimž svěřena je péče o blaho veřejné. Nám pak uděl ducha nezištného, abychom svou obětavou spoluprací v díle obecného blaha skýтали jim podporu.</p>
<p>Modlitby za odpomoc v potřebách soukromých. (Pravidelně vyjma význačnějších svátky:) K: Žehnej, Bože silný, pilné práci všech, kdož chleba denního sobě a svým rodinám poctivě snaží se dobytí. Nechat' práce zdar jim nové síly dodává i radosti. A jenžto sám tvůrčím zákonem své vůle vesmír vytváříš, nechej práci nalézti i nezaměstnanému, aby mohl pracovati na díle tvém zas. A těm, kdož nevinně snad trpí hlad a bídu, nalézti dej chleba. Těm pak, kteříž statky vezdejšímu požehnání jsou, srdce otevři a probud' k přející sdílnosti. Bože dobrý! Pomoz všem bédným! Zarmoucené potěš! Znaveným a umdleným dej odpočinouti! Trpícím přej mysli hrdinské! Utlačeným dopřej svobody! Ochranu a záštitu vzbud' sirotám! Slabým síly dodej v boji proti svodům násilí a zloby! A to všechno utrpení naše vezdejší ať posvěceno stejným údělem Jezu Krista, Pána našeho, vzbudí v nás všech něžný ohlas soucitu a lásky, a co obět' tobě milá svolá milost tvou na nás! K tomu nám každému a všem našim bratřím a</p>	<p>I. Pravidelně v neděli. K: Žehnej, Bože, pilné práci všech, kdož chleba denního sobě a svým rodinám snaží se dobytí. Dej nalézti práce i nezaměstnanému, aby mohl pracovati na tvém díle zas. A těm, kdož nevinně snad trpí hlad a bídu, nalézti dej chleba. Těm pak, kteří statky vezdejšímu požehnání jsou, srdce otevři a probud' k přející sdílnosti. Bože dobrý, pomoz všem bédným, zarmoucené potěš, znaveným a umdleným dej odpočinouti, trpícím přej mysli hrdinské, utlačeným dopřej svobody. ochranu a záštitu vzbud' sirotám, slabým síly dodej v boji proti svodům násilí a zloby. A to všechno utrpení naše vezdejší ať posvěceno stejným údělem Jezu Krista, Pána našeho, vzbudí v nás všech něžný ohlas soucitu a lásky.</p>

30 V Návrhu „Mysl osvícenou propůjč.“

<p>sestrám, ale i těm, kdož nám nejsou příznivci, hojnost světla svaté pravdy svojí svaté přej a vůle svojí ušlechtilé, abychom všichni v míru i bezpečí, práci i v bolestech, jedno byli a v jedno cítili, všichni s tebou, a ty s námi, tak jako's byl s Pánem naším Jézú Kristem.</p>	<p>K tomu nám každému a všem našim bratřím a sestrám, ale i těm, kdož nám nejsou nakloněni, hojnost světla svaté pravdy své a vůle ušlechtilé přej, abychom tak všichni v míru a bezpečí, v práci i bolestech, jedno byli a v jedno cítili s tebou a ty s námi, tak jako jsi byl s Pánem naším Jezu Kristem.</p>
<p>K: Jenžto (Kristus Jéžíš) sedě s apoštoly svými naposled, a své dílo lidstvu zpřítomniti chtěje pro věky budoucí: vzav chléb do svatých svých rukou díky činil zaň a lámeje jim rozdával jej řka: Vezměte a jezte z něho vsichni: Totoť jest mé tělo, které se dává za vás. Takt' i kalich s vínem po večeři vzav, aby zůstavil nám smysl životního utrpení a v srdce vštípil přesvědčení, že má člověk jeden druhému se obětovati a píti z kalicha života sladké i trpké, příjemné i odporné, žehnaje jim, píti z něho dával řka: Tentot' kalich jest ta nová smlouva v krvi mé, kteráž se vylévá za vás. To číňte na mou památku. O: Amen.</p>	<p>Duchovní dokončiv jednu z uvedených modliteb, obrácen k lidu, pronáší oduševněle a pronáší oduševněle a procítěně slova zpřítomnění. Lid vyslechne je stoje. D: Pán Ježíš sedě s apoštoly svými naposled a své dílo lidstvu zpřítomniti chtěje pro věky budoucí: vzav chléb (duchovní béře chléb do pravé ruky) díky činil zaň a lámaje jim rozdával jej řka: (činí důstojný posun, jako by rozdával) Vezměte a jezte z něho vsichni: Totoť jest mé tělo, které dává se za vás. Takt' i kalich s vínem po večeři vzav (duchovní béře kalich do pravé ruky a levou pomáhá zdola), aby zůstavil nám smysl životního utrpení a do srdce vštípil přesvědčení, že má člověk jeden druhému se obětovati a píti z kalicha života sladké i trpké, příjemné i odporné, žehnaje jim píti z něho dával řka (činí důstojný posun, jako by podával): Tentot' kalich jest ta nová smlouva v krvi mé, kteráž vylévá se za vás. To číňte na mou památku! L: Amen.</p>
<p>K: Pokloňme se Pánu. O: Bohu Hospodinu.</p>	<p>L: Kdekoliv shromáždí se dva nebo tři ve jménu mém, tam já, tam já jsem prostřed nich. D: Kristus prostřed nás. L: S námi jest a povždy bude. Při těchto slovech celé shromáždění sklání hlavy, ale duchovní nepozdvihuje chleba ani kalicha.</p>
<p>Osvědčení. K: Bože, Duchu všemocný! My neskláníme hlav svých před nikým a před ničím, ani před chlebem a vínem, aniž před tělem, anebo před krví, leč jen před tebou, ty nevystihlý tvůrce náš a věčný lékaři duší.</p>	
<p>(Zpívá se šestá sloka písně)</p>	<p>Následuje V. sloka duchovní písně</p>
<p>K: A toužíme jen: Tak jako jsi učedníkům syna svého nejmilejšího v oné slavné chvíli seslal Ducha svého, jak on jim byl slíbil: Obnov stejným nadšením týž oheň svatý v srdcích našich. Mocným vanem tvůrčí životnosti své ať týž Duch pravdy pronikne i k duším našim, tobě posvěť nás a sjednotí s tebou, Otcem věčným, skrze téhož Krista, Pána našeho, tímto chlebem a v tom vína kalichu, bychom nebyli již my, než on sám v nás a mezi námi jako mezi apoštoly v oné večeři, když se rozhodoval pro největší dílo bolesti, v oběť vynaloživ celou sílu duše, co jí v synu člověka jen</p>	<p>Modlitby sjednocení. Když skončil se zpěv lidu, duchovní hlasitě se modlí: Prosíme tě, Bože, naplň srdce naše ohněm svatého nadšení. Mocným vanem tvůrčí životnosti své ať pronikne duch pravdy duše naše, posvěť a sjednotí nás s tebou, Otcem našim věčným, skrze Krista, Pána našeho. Učiň, abychom nebyli již my, než on sám v nás a mezi námi, jako byl mezi apoštol v oné večeři, když se rozhodoval pro největší dílo bolesti a vynaložil celou sílu duše, co jí v synu člověka jen může býti utajeno. Budiž, Bože, dosti oběti té čistě,</p>

<p>utajeno býti může. Budiž, Bože, dosti oběti té čisté, slavné, neposkvrněné, a zlému konec.</p> <p>Oběti i díla jeho vzpomínajíce, pomněme však také těch, kdož sjednoceni s ním již ve svém životě, ve znamení víry předešli nás v náplň věčnosti, bratra N. a N. N., mučedníků, vyznavačů, osvětitelů i apoštolů, i všech duší dobrých s Pána Krista svatou mateří, abychom se zděděnou hřivnou životního díla jejich věrně hospodařili a šťastně rozmnoženou odkázali věkům budoucím.</p> <p>Jim pak a všem věrným zesnulých odpočinití rač lehké přát, ó Pane, a nechť světlo jim v tvé svaté říši plane!</p> <p>A tak poručíme tobě, lidumilný Bože, veškery starosti svoje i strasti. S veškerenstvem lidstva po celém okrsku, jež k tobě lká a trpíc neustále k novému pracuje životu, taktéž i my, prvotiny Ducha tvého v sobě majíce, doufání své máme vykoupenu býti z vášní těla svého a bolu ku svobodě slávy dítek tvých.</p>	<p>slavné, neposkvrněné, a zlému konec.</p> <p>Oběti a díla Jezu Krista vzpomínajíce, pomněme také těch, kdož sjednoceni s ním již ve svém životě předešli nás v náplň věčnosti, bychom se zděděnou hřivnou jejich životního díla věrně hospodařili a šťastně rozmnoženou odkázali věkům budoucím.</p> <p>Zvláště vzpomeňme v Pánu zesnulých bratří a sester N.N. Jim pak a všem zesnulým odpočinití lehké rač dáti, ó Pane, a nechat' paměť nehynoucí jim jak světlo jasné plane.</p> <p>Celé shromáždění povstane a zpěvem odpoví: L: Věčná jim paměť, věčná, věčná paměť. D: A tak poručíme tobě, lidumilný Bože, veškery své starosti i strasti. S veškerenstvem tvorstva po všem okrsku zemském, jež k tobě lká a trpíc v životech mateřských i v těžké strážni otců životelů neustále pracuje k novému životu, taktéž i my, prvotiny Ducha tvého v sobě majíce, doufání své máme vykoupenu býti z vášní těla svého a bolu ku svobodě a slávě dítek tvých v životě novém.</p>
<p>K: Uslyš nás, nebeský Otče! Avšak nikoli pro hodnotu naši, které není v nás, nýbrž pro zásluhu Jezu Krista, Pána našeho, z jehož poručení k tobě voláme:</p>	<p>D: Uslyš nás, nebeský Otče, avšak nikoli pro hodnotu naši, kteréž není v nás, nýbrž pro zásluhu Jezu Krista, Pána našeho, z jehož poručení k tobě voláme:</p>
<p>Otčenáš. (Kněz společně s lidem. Nápěv dle husitského kacionálu jistebnického 1420): Otče náš, kterýž jsi v nebesích! Posvěť se jméno tvé! Přijď království tvé! Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi! Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům svým. A neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás všeho zlého! Neboť tvé jest království i moc i sláva na věky. Amen.</p>	<p>D-L: Otče náš, kterýž jsi v nebesích! Posvěť se jméno tvé! Přijď království tvé! Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi! Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům svým. A neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás všeho zlého! Neboť tvé jest království i moc i sláva na věky. Amen.</p>
<p>Po Otčenáši béře duchovní hostii, pozvedá uctivě a potom láme pronášeje střídavě s lidem: K: Chléb živý s nebe. O: Jediný svatý náš Pán Jézíš Kristus.</p>	<p>Duchovní, drže chléb v pravé ruce ve výši prsou, dí: D: Chléb živý, Bože, L: dal's nám v Ježíši Kristu, Pánu našem.</p>
<p>Duchovní oduševněle pokračuje: K: K slávě Boha Otce. Amen. Drobí se a rozděljuje boží Beránek, rozdrobený a nerozdělený, povždy přijímán a neubývající nikdy, ale posvěcení dávající těm, kdož přijímají jej.</p>	<p>D: K slávě své a k naší spáse. Duchovní lámaje chléb a vpouštíje částičku do kalicha, pokračuje: D: Dává se nám přepamatný ten chléb vezdejší, Boží dar jen dětem Božím daný povždy přijímán a neubávající nikdy a posvěcení dávající těm, kdož přijímají jej.</p>
<p>K: Pokoj Páně vezdy s vámi. O: I s duchem tvým.</p>	<p>D: Pokoj Páně vezdy s vámi. L: I s duchem tvým.</p>
<p>Přijímání. K: Vyslyš nás, Pane Jezu Kriste, s trůnu věčné slávy své a přijď a posvěť nás! Učiň si nás hodny sám přijati přečisté tajemstvo chleba a kalicha v účastenství s tebou. Věříme a vyznáváme, že ty jsi v</p>	<p>D: Vyslyš nás, svatý Bože, s trůnu věčné slávy své a posvěť nás! Učiň nás hodny přijmouti tajemství chleba a kalicha, v němž se nám zpřítomňuje Kristus. Věříme, že tys v něm spásu a blaho zjednal nám hříšným. Očišť nás, abychom s ním sjednoceni</p>

<p>pravdě syn Boží, jenž spásu jsi zjednal nám hříšným a blaho. Věříme, že v tomto tajemstvu zpřítomňuješ se nám, bychom přebývali v tobě a ty v nás, majíce moc býti dcerami a syny božími, s tebou, synem božím nejmilejším. Pročež modlime se: Nechat' oprostění jsme již od svých vin a čisti. Tobě vzdáváme celou bytost svou a tebou Bohu. Účastnými tajemné své večeře nás učíš tak, jako pohostil jsi oněch jedenáct. A necht' žádnému z nás není políbení svatých tvých tajin k duchovní zkáze, nýbrž k radosti a blahu.</p>	<p>tvými byli dítkami, v tobě přebývali, s tebou jsouce za jedno svým myšlením i životem. Tobě, Otče, vzdáváme celou bytost svou po vzoru syna tvého nejmilejšího a Pána našeho Ježíše Krista. Účastenství jeho večeře necht' jest nám k duchovní radosti a spáse.</p>
<p>Pane, nejsme hodni, abys vešel k nám, ale toliko rci slovem, a uzdraveny budou duše naše. (tříkrát, při čemž bijí se všichni v prsa).</p>	<p>Celé shromáždění říká s duchovním po třikráte: Pane, nejsme hodni, abys vešel k nám, ale toliko rci slovem, a uzdraveny budou duše naše.</p>
<p>K: Pán Ježíš račiž uchovati duším našim království své věčné. Amen. (Přijímá)</p>	<p>Duchovní přijímaje chléb a víno dí: Bůh s námi v Kristu! Lid usedne a zpívá VI. sloku písně.</p>
<p>K přijímání věřících. K: Vy, kdož opravdu a vážně litujete hříchů svých jsouce v dobrotě a lásce s každým bližním svým, a toužíte vésti lepší život nový, podle řádu božích přikázání cestou práva a pravdy: Přistupte sem jsouce plni víry v milost Pána Krista, jenž vám volá vstříc: Pojd'tež ke mně všichni, kdož se koliv lopotíte a jste obtíženi, a já odpočinu vám! (a koná se veřejná zpověď).</p>	<p>Koná-li se večeře Páně věřících, tu duchovní, sám přijav chléb, obrácen k lidu dí: Vy, kdož opravdu a vážně litujete hříchů svých, jsouce v dobrotě a lásce s každým bližním svým, a toužíte vést život nový, podle řádu božích přikázání cestou práva a pravdy: Přistupte sem jsouce plni víry v milost Pána Krista, jenž vám volá vstříc: Pojd'te ke mně všichni, kdož se koliv lopotíte a jste obtíženi, a já dám odpočinouti duším vašim.</p>
<p>K: V úctě a s důvěrou přistupte O: Požehnaný, jenž přichází k nám jménem Páně, Hospodin v něm sám tu zjevuje se nám.</p>	<p>L: Požehnaný, jenž přichází k nám jménem Páně, Hospodin v něm sám tu zjevuje se nám.</p>
<p>Kněz, podáváje každému, omáčí chléb (hostii) v kalichu a dí každému: „Pán Ježíš Kristus račiž uchovati duši tvé království své věčné. Amen.“</p>	<p>Podáváje věřícím chléb omočený ve víně, pokaždé praví: Bůh s tebou v Kristu.</p>
<p>Po přijímání. K: Hle, dotekl se úst mých! Kéž odstoupí ode mne nepravost má, a hříchy mé necht' zahlazeny jsou. Skvěj se, Jerusaléme, a jásej Sione, že sláva Hospodina, Boha tvého, vzešla nad teboz. Neb aj! Král tvůj navštívil tě slavný, beránek náš čistý přišel k tobě. Nechat' kraluje. Živť jsem já; už ne já – ale živť jest ve mně Kristus.</p>	<p>Zatím duchovní, modle se následující modlitby, vodou vypláchne a utěrkou vytré kalich, postaví jej na oltáři, položí naň misku a přikryje pokrývkou. Když dozněla píseň lidu, pokračuje v bohoslužbě. D: Hle, dotekl se úst mých! Kéž odstoupí ode mne nepravost má, a hříchy mé necht' zahlazeny jsou. Skvěj se, Jerusaléme, a jásej Sione, že sláva Hospodina, Boha tvého, vzešla nad teboz. Neb aj! Král tvůj navštívil tě slavný, beránek náš čistý přišel k tobě. Nechat' kraluje. Živť jsem já; už ne já – ale živť jest ve mně Kristus.</p>
<p>(Nebylo-li zpíváno před přijímáním, zpívá se sloka „k přijímání“.)</p>	
<p>K. (přečte příslušný verš „k přijímání“ přednáší příslušnou modlitbu – bez obvyklého: „Pán s vámi“; poté však pozdraviv)</p>	<p>Když skončil zpěv duchovní písně, duchovní recituje verše k sjednocení a modlitbu, jak toho bohoslužebný formulář dne žádá: Pak zanotuje:</p>
<p>K: Pán s vámi.</p>	<p>D: Pán s vámi.</p>

<p>O: I s duchem tvým. K: Požehnání všemohoucího Boha Otce, a mír Jezu Krista, i milost Ducha svatého necht' sestoupí na nás a zůstane nám i našim budoucím. O: Po věky věkův.</p>	<p>L: I s duchem tvým. Sám žehnaje se křížem a pak vztáhna obě ruce před sebe pokračuje: D: Požehnání všemohoucího Boha Otce, a mír Jezu Krista, i milost Ducha svatého necht' sestoupí na nás a zůstane nám i našim budoucím. O: Po věky věkův.</p>
--	--

Příloha č. 5: Trtíkův návrh na úpravu liturgie (text)

Zdeněk Trtík ve svém návrhu počítal s vytvořením nové bohoslužebné knihy tzv. Proměnných modliteb. „*Farského liturgie by měla být doplněna částí Proměnné modlitby, obsahují na každou neděli a svátek církevního roku biblické verše ke Vstupu, text Tužeb, modlitbu před Zpřítomněním, zakončenou obligátním: „K tomu nám každému...“, a modlitbu před Požehnáním. Biblické texty ze Starého a Nového zákona k tzv. Epištole a ke kázání v Proměnných modlitbách otištěny nebudou. Jejich výběr pro každý rok je věcí celocírkevního kazatelského plánu. Verše k Obětování, obsažené v dosavadní liturgii, zůstanou nezměněny. Liturgovi bude ponecháno, zda si zvolí ve shodě s kázáním jiné biblické verše. Měla by zde být i Responsoría (Zpěvník, str. 635-638) s hudebním doprovodem z Bohoslužebné knihy.*“³¹

Tato práce je pokusem o rekonstrukci podoby liturgie tak, jak ji Zdeněk Trtík v roce 1974 navrhoval.

Přípravné modlitby³².

Modlitby úvodní

Úvodní píseň

L: Milost Pána Jezu Krista (†) a láska Boží a účastenství Ducha svatého se všechněmi vámi.

O: I s tebou Hospodin.

L: Blahoslaveno buď, ó Bože, království tvé v nás a mezi námi po věky věků.

O: Bůh v nás a my v Bohu.

L: Bože věčný, rty i srdce naše otevři -

O: neboť duch náš touží povznést se k tobě v zbožné modlitbě, -

L: upřímně se tobě z hříchů vyznat a vin svých.

O: Tobě prosby přednést, chválu vzdát i vroucí dík.

L: Bože dobrý, proto k upřímnosti probud' duše naše, -

O: aby duch náš viny prost povznesl se k tobě obětí čistou.

Doznání hříchů a vin

Liturg vyzve ke chvíli ticha a vnitřní zpovědi.

O-L: Bože, Otče předobrá! Tys nás stvořil k obrazu a podobenství svému, a proto máme žito podle svaté vůle tvé a s tebou spolupracovati na tvém díle, Tvůrce všemocný. My však často nedbáme svých povinností a svévolnými činy rušíme zdar tvého tvoření, tobě k necti, bližním svým i sobě na škodu a hanbu. Proto upřímně se přiznáváme k pokleskům a hříchům svým a ze srdce ji litujíce prosíme tě: Odpusť nám a sílu poskytni, abychom se k tobě vrátili, byli opět tvými dítkami a se svatou vůlí sjednoceni směli podíl bráti na tvém království.

31 Cit. d. s. 23

32 „Dosavadní přímluvné modlitby zůstanou, ale budou rozmnoženy o další.“ Cit. d. s. 24

L: Hospodine, z hloubi srdce želíme, že provinili jsme se před tebou.

O: Odpusť nám a v našem úsilí o nápravu nás posiluj.

L: Račiž rozjasnit tvář svou nad námi, -

O: aby záře lásky tvé a pravdy tvé nám opět zradostnila život náš -

L: a my s tebou usmíření s radostí se věnovali dílu svému -

O: v síle tvé a s tebou, Hospodine.

Sloka písně

Modlitby

Vstup

Liturg výrazně a oduševněle recituje vstupní verše z bohoslužebného formuláře dne nebo neděle. Pak ihned následují Tužby.

Tužby³³

(původní)

Přispěj nám³⁴.

L: Přispěj nám, sílu dej a v dobrém nás zachovej, svatý Bože, svou milostí. Pane Bože náš, tvoje moc je nevyslovitelná a milosti síla nevypravitelná, ty sám podle řádu lásky své shlédni na nás v tomto našem sboru, prokaž nám štědrou milost svou a požehnej dědictví svému. Neboť tobě jen náleží veškerá čest i sláva, Otci, Synu, Duchu svatému po věky věků.

O: A mír a pokoj lidem dobré vůle na zemi.

Obětování³⁵

L: V míru a pokoji podejme srdce svá Bohu v oběť svatou.

O: Na usmířenou a v oběť chvály.

L (*tiše*): Svatý Bože, nikdo spoutaný sobectvím a tělesnými žádostmi není schopen tobě sloužit. Proto tě prosím, shlédni na mne, nehodného služebníka, odpusť mi všechny viny a posvěť mě svým svatým Duchem, abych byl hoden svátostné služby, v níž k nám přicházíš ve svém Synu a milostí jeho oběti přetváříš naše srdce k lásce a obětavosti. Víím, že já sám nejsem vlastním knězem tohoto tvého lidu, nýbrž Kristus, Syn tvůj obětovaný, vzkříšený a

33 „Dosavadní skupiny Tužeb v textu liturgie zůstanou. V Proměnných modlitbách vedle dalších textů tužeb budou odkazy na texty tužeb otištěné v liturgii s určením, kdy se jich má použít.“ Cit. d. s. 23

34 Trtík předpokládal vlastní Tužby pro každou neděli či svátek. Ty, které však již byly v liturgii, měly být zachovány: „Do zpívané modlitby „Přispěj nám“ má být podle poznámky v závorce vkládána kolekta. Tato praxe se neujala, a proto v Proměnných modlitbách kolekta nebude a pokyn v textu bude škrtnut.“ Cit. d. s. 24

35 „Blok Písma, blahoslavenství a kázání včetně vyznání víry bude přeřazen za vyznání „Kristus prostřed nás. S námi jest a povždy bude“, takže po Tužbách bude následovat Obětování. Verše k obětování zůstanou nezměněny.“ Cit. d. s. 24

oslavený, v němž tobě i svatému Duchu tvému vzdáváme chválu.

L (*hlasitě*)³⁶: Otče, jenž jsi jako věčná svatost a láska ve svém jednorozeném Synu Ježíši Kristu vzal na sebe naše viny a tak nás zachránil z věčného odloučení od tebe, přijmi naše smířená srdce jako oběť díky a chvály. Děkujeme ti, že jsi nám ve svém Synu daroval chléb a víno k životu věčnému s tebou. Pohlédni milostivě na tyto dary země své, které on sám si zvolil za svátostné prostředky své přítomnosti mezi námi, a posvět' je svým svatým Duchem, aby skrze ně byl s milostí své oběti, která je tvou láskou, mezi námi přítomen, vstoupil do našich srdcí a v jednotě s tebou v Duchu svatém byl našim životem po věky věků.

O: Amen.

Chvalozpěv

L: Vzhůru srdce.³⁷

O: Zvedněme k Hospodinu.

L: Píseň díky pějme Hospodinu, Bohu svému.

O: Důstojno a správně jest.

Liturg říká nebo zpívá chvalozpěv podle liturgické doby či dne.

L-O: Svatý, svatý, svatý Hospodine zástupů. Plna jsou nebesa i všechna země tvé slávy. Sláva ti na výstostech. Ale požehnaný též, jenž přichází tu k nám tvým jménem. Sláva ti, sláva ti na výstostech.

Zpřítomnění

I.

L: Bože dobrý, pomoz všem bédným, zarmoucené potěš, znaveným a zemdleným dej odpočinouti, trpícím přej mysl hrdinskou, utlačeným dopřej svobody, ochranu a záštitu vzbud' sirotám, slabým síl dodej v boji proti svodům násilí a zloby.

II.

L: Pomoz, Hospodine, církvi naší. Rad starších chraň všech marných snah a dej jim ducha jednoty a svornosti. Mysl osvícenou poskytuj, ó Bože, všem duchovním a učitelům jejich. Stůj svou milostí mocně při všech, jímž je svěřena péče o blaho veřejné. Nám pak uděl ducha nezištného, abychom svou obětavou spoluprací na díle obecného blaha skýtali jim podporu.

Poté liturg recituje modlitbu ke zpřítomnění podle Proměnných modliteb, která končí slovy: „K tomu nám každému...“³⁸

36 „Nynější modlitba „Všemohoucí Bože, věčný Dárce života...“ je hlasitým pokračováním této tiché modlitby a vyžaduje změny. Navrhuji toto znění.“ Cit d. s. 24

37 „Chvalozpěv zůstane nezměněn.“ Cit d. s. 24

38 „V Kánonu je modlitba ke Zpřítomnění proměnná, ale vždy bude končit závěrem: „K tomu nám každému...“

V dosavadním textu liturgie jsou dvě modlitby, z nichž první vyžaduje úpravu. Její úvodní odstavec zrcadlí společenskou situaci v době vzniku. Dnes je v domácím i světovém měřítku neaktuální. Nezaměstnanost u nás neexistuje, a v těch částech světa, v nichž je veden zápas o sociální spravedlnost, není ani z křesťanského hlediska doprovodný zjev nezaměstnanosti hlavním problémem. Prosba o přející sdílnost bohatých vůči chudým sahá dnes, kdy je v křesťanství aktuální „teologie revoluce“, mimo skutečnou společenskou problematiku. Další text modlitby postihuje to podstatné, a proto první odstavec by měl být škrtnut. Druhá modlitba „Pomoc Hospodine...“ opravu nepotřebuje. V Proměnných modlitbách bude uvedeno, o kterých nedělích má být ta či ona z obou modliteb používána.

L: Pán Ježíš seděl s apoštoly svými naposled a své dílo lidstvu zpřítomnit chtěl pro věky budoucí. Vzal chléb, děkoval za něj, lámal a rozdával jim jej: Vezměte a jezte z něho všichni. Toto je mé tělo, které dává se za vás.

Pak i kalich s vínem po večeři vzal, aby zůstavil nám smysl životního utrpení a v srdce vštípl přesvědčení, že se má člověk jeden druhému obětovat a pít z kalicha života sladké i trpké, příjemné i odporné. S požehnáním jim z něho dával pít: Tento kalich je ta nová smlouva v krvi mé, která vylévá se za vás. To číňte na mou památku.

O: Amen.

L: Vyslyš nás, Pane Ježíši Kriste, přijď a posvěť nás. Zpřítomni nám v tomto chlebu a kalichu spásné dílo svého kříže. Vstup s milostí své oběti a s boží láskou v ní zjevenou do našich srdcí a životů a zprosti nás vin za všechny hříchy, jichž jsme se od posledního setkání s tebou dopustili, abychom v tobě byli opět syny a dcerami Božími. Tobě vzdáváme celou bytost svou a skrze tebe Otci.

Pane náš, víme, že v pokrmu a nápoji, o něž jsi se u svého stolu dělil s učedníky i s duchovně a tělesně hladovějícími a žíznícími hříšníky, i v chlebě a víně, které jsi při poslední večeři posvětil a vždy znovu uprostřed svých obcí posvěcuješ, je zahrnut všechn pokrm a nápoj světa. Víme, že nynější účast na tvém budoucím slavném kralování všemu stvoření, k níž nás tímto chlebem a kalichem buduješ, a k níž zveš všechno lidstvo, je spojena s tělesným sycením hladových a s tělesným napájením žíznivých. Ty, který jsi nadějí světa, jsi také jeho závazkem ke spravedlivému rozdělení hmotných statků. Amen.

L: Kristus prostřed nás.

O: S námi je a povždy bude.

Čtení Písma

L: Rozsvět' v našich srdcích, člověka milující³⁹ Bože, nehynoucí světlo božského poznání svého, abychom v záři svaté pravdy tvé, jak nám ji Kristus zjevil, učili se také Duchem žít a v citech pro ni něžnou láskou účinně planuli.

L: Slovo Boží.

O: Zbožně je vyslechněme.

L: Pokoj vám.

O: I duchu tvému.

L: Poslyšte čtení Písma svatého z...

Liturg nebo lektor čte Epištolu.

Blahoslavenství⁴⁰

I.

L: Blaze, jimž je víc Duch než bohatství, neboť jejich je království Boží.⁴¹

39 Trtík navrhl opravu termínu „lidumilný“. Viz cit. d. s. 25

40 „Blahoslavenství po jednotlivých opravách a jejich rozlišení podle dob církevního roku zůstanou. Jsou to výrazné texty dosavadní liturgie, v nichž je obsažena novozákonní eschatologická naděje. Ale v každé ze tří skupin blahoslavenství je jedno, které porušuje smysl své evangelijní předlohy.“ Cit. d. s. 25

41 „Běžný překlad „chudí duchem“ je tu ze známých důvodů nahrazen srozumitelnějším „skromní duchem“.

O: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha vidět budou.

L: Blahoslavení lidé tiší, neboť oni světem vládnout budou.

O: Dnes radujte se a veselte, neboť v nebi máte odplatu svou.

II.

L: Blahoslavení kající, neboť oni potěšeni budou.

O: Blaze těm, jimž křivda se děje, neboť jejich je království Boží.

L: Blaze, jimž svět proto zlořečí, že rozhodli se jíti za Kristem.

O: Dnes radujte se a veselte, neboť v nebi máte odplatu svou.

III.

L: Blahoslavení milosrdní, neboť oni také milosrdenství dojdou.

O: Blaze těm, kdo žízní po pravdě, neboť jejich touha přec bude ukojena.

L: Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni jistě dětmi Božími již jsou.

O: Pročež radujte se a těšte, neboť život věčný vaší bude odplatou.⁴²

L: Stať svatého evangelia podle sepsání Matoušova (Markova, Lukášova, Janova)⁴³.

Liturg čte evangelium.

O: Blaze blahověštčům.

Homilie⁴⁴.

Vyznání víry⁴⁵

Velké vyznání víry

L-O: Věříme v Boha jednoho, Ducha věčného a Tvůrce všeho, Otce Ježíše Krista i Otce našeho, jenž od věčnosti vládne královstvím duší našich. Věříme v Ježíše Krista, Syna

Ani jedno ani druhé nevystihuje smysl původního „chudí v Duchu“ (Mt 5,3). I tato slovní vazba je o sobě nejasná. Pravděpodobně znamená „chudí kvůli Duchu“. Vázanost na nápěv dovoluje tento smysl vyjádřit jen jedním způsobem: „Blaze, jimž je víc Duch než bohatství.“ Mimo to výrok „u nich je království Boží“ stejně jako u č. 2 pro dobu postní místo evangelijného „jejich je království nebeské“ (Mat 5,3.10) proměňuje zde míněné edchatologické zaslíbení v přítomnou danost. Proto je třeba se vrátit k původnímu smyslu: „neboť jejich je království Boží.“ cit. d. s. 25

42 „Ve skupině velikonoční a letnicové slova „nebe v duších“ jsou psychologizací „nebes“ z Mat 5,12. Správnější by bylo „Pročež radujte se a těšte, neboť život věčný vaší bude odplatou.“ Vyhne se tím tradičně zatíženému představě „nebes“. Věcně „odplata...v nebesích“ nemůže být nic jiného než věčný život s Bohem.“ cit. d. s. 25

43 „Jde-li o text ke kázání z jiných novozákonních spisů, pak zpívá: „Apoštolské svědectví Nového zákona...K novozákonnímu kazatelskému textu oznámenému zpěvem může být ovšem oznámen a přečten ještě další text Starého Zákona: „K tomu poslyšte slova z..., kapitoly..., verše... až...“ Novým zařazením se četba Písma, zpěv blahoslavenství a úkon kázání stávají zvěstováním v přítomnosti a tedy i autoritě Pána církve, jsou-li neseny skutečnou vírou kazatele.“ Cit. d. s. 25-26

44 „Do obzoru kázání mají být zahrnuty všechny biblické texty, které v postupu liturgie zazněly. To ukládá kazatelskému plánu, aby volil biblické texty pro každou neděli a svátek podle hlavní myšlenky dané v Proměnných modlitbách Vstupem.“ Cit. d. s. 25

45 „V Bohoslužebném řádu zásadně v Proměnných modlitbách kalendářně by mělo být podle platných usnesení sněmovních stanoveno, kdy má být užito velké a kdy malé vyznání víry.“ Cit. d. s. 26

Božího, Světlo ze Světla, Život ze Života, jenž od Otce přišel, životem svým zlo světa i smrti přemohl, aby nám získal království Boží věčné. Věříme v Ducha Božího, jenž od věčnosti do věčnosti vše oživuje, v Ježíši Kristu se zjevil, skrze proroky a otce naše mluvil a v nás chce přebývat. Věříme v život věčný, Dobra, Pravdy a Krásy, tak jako jsme přesvědčeni o smrti zla i zlých. Věříme, že Otec nebeský nás proto stvořil, abychom, Ducha Božího v sobě majíce, šťastni byli, život Pravdy žili, pravdy Boží hájiti se nebáli a života věčného tak jistě dosáhli. Tak staň se!

Malé vyznání víry

O-L: Věříme v Boha, který jako věčná Pravda a Láska je Tvůrcem všeho. Věříme, že Bůh v Ježíši Kristu, Synu svém nejmilejším, sebe nám zjevuje a skrze Ducha Kristova k sobě nás vede. Věříme v život dokonalý, který zde na zemi začíná a v Bohu své naplnění má.

Sloka písně⁴⁶

Sjednocení⁴⁷

1. (pro dobu vánoční):

L: Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jsi přítomen mezi námi s Duchem svatým v jednotě s Otcem, abychom v tobě přijali jeho lásku a v tobě i jeho chválili.

Otče náš, velebíme tě, že jsi povolal k bytí svět i nás, abychom v obecnství s tebou žili život Pravdy, Dobra a Lásky. Pokorně vyznáváme, že jsme ti byli odcizeni, dokud jsme tě nepoznali v Synu tvém Ježíši Kristu. Děkujeme ti, že jsi se nad námi hříšnými a bloudícími slitoval a svou svatou láskou, která za nás trpěla na kříži, jsi nás zachránil z věčného odloučení od tebe. Tvůj spásný čin nám zaslubuje, že tvé království jistě přijde. Neboť pro ně jsi svět i člověka stvořil. S nadějí, k níž jsi nás v Ježíši Kristu povolal, přijímáme i poslání být prvotinou tvého nového lidu a tvé nové země, v níž bude přebývat spravedlnost, pokoj a láska. Amen.

2. (pro dobu velikonoční)

L: Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, děkujeme ti, že jsi v jednotě s Otcem v Duchu svatém podstoupil obět' slitovné lásky, v níž jsi vzal na sebe naše viny a pro ně ve svém umírání vytrpěl tělesná muka i zoufalství opuštěnosti Otcem. Děkujeme ti za slovo Písma a kázání, jímž jsi nás znovu osvětil a povzbudil ke službě tvému budoucímu panství v celém světě. Zůstaň s námi u společného stolu, lámej nám chléb své oběti a napoj nás vínem milosti své prolité krve. Vstup, prosíme, s božskou láskou svého kříže do našich srdcí a životů. V jednotě s Otcem v Duchu svatém si nás buduj ve své tělo a tak nás zachovej ke svému slavnému příchodu. Amen.

3. (pro dobu svatodušní)

L: Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jsi v jednotě s Otcem přítomen mezi námi v Duchu svatém, abychom s v něm podíleli na tvém spásném díle a s tebou i jeho vzývali.

Duchu svatý, velebíme tě za to, že nás činíš účastnými milosti Kristova kříže a vzkříšení,

46 Zdeněk Trtík ve svém návrhu zde sloku písně neuvádí, ale lze předpokládat, že by byla při realizaci tohoto návrhu na toto místo zařazena, neboť tam je i v původní Liturgii.

47 „Oddíl Modlitby sjednocení by měl být označen pouze titulem „Sjednocení“, protože v něm nejde o pouhé modlitby, ale také o svátostné zpřítomnění Kristovy golgotské oběti a o skutečné sjednocení s Kristem. Dosavadní modlitba, po ní následuje vzpomínka na zesulé, je vzhledem k vyznané již přítomnosti Krista nedůsledná, jak bylo ukázáno rozborem. Proto navrhuji nahradit ji třemi modlitbami.“ Cit. d. s. 26

buduješ nás v jeho tělo a tak jsi v nás a mezi námi prvotinou a závdavkem přicházejícího Božího království. V tobě se radujeme nadějí na věčné obecenství s naším Pánem, až v slávě přijde soudit živé i mrtvé a kralovat všemu stvoření v jednotě s Otcem v tobě. Rozlej božskou lásku jeho kříže v našich srdcích, abychom ji mohli obdarovat své bližní a být jejich svědky všude, kam nás pošleš. Amen.

Vzpomínka na zesnulé⁴⁸

L: Rozpomeň se, Pane náš Ježíši, na všechny, kdo sjednoceni s tebou zesnuli, a které jsi ty, obživené mocí tvého vzkříšení a oděné milostí tvé oběti, provedl branou smrti do věčného příbytku, kde s celou tvou nebeskou i pozemskou církví očekávají slavné zjevení své sounáležitosti s tebou, až se v jednotě s Otcem v Duchu svatém ujmeš věčného panství nade vším stvořením, Nás pak veď k tomu, abychom se zděděnou hřivnou jejich životního díla věrně hospodařili a šťastně rozmnoženou odkázali věkům budoucím.

O: Věčná paměť, věčná, věčná paměť.

L: S tebou se obracíme k nebeskému Otci v tvé modlitbě s důvěrou, že nás vyslyší, když ty se modlíš s námi:

L-O: Otče náš...

Zpřítomnění Golgotské oběti⁴⁹

L: Chléb živý, Bože

O: dals nám v Ježíši Kristu, Pánu našem.

L: K slávě své a k naší spáse. Láme se nám zaslíbený ten chléb nebeský, Boží dar všem dětem Božím daný, povždy přijímán a neubývající nikdy, ale posvěcení dávající těm, kdo přijímají jej.

L: Pokoj Páně buď vždy s vámi.

O: I s duchem tvým,

L-O: Pane, nejsme hodni, abys vešel k nám, ale toliko rci slovem a uzdraveny budou duše naše.

Přijímání

L: (jen pokud přijímají věřící)⁵⁰Vy, kdo opravdu a vážně litujete svých hříchů, jste v dobrotě a

48 „Hned nato následující vzpomínku na zesnulé navrhuji upravit takto:“ Cit. d. s. 27

49 „V následujícím Zpřítomnění Golgotské oběti je třeba upřesnit svátostnou symboliku chleba. Místo „přepamátý chléb ten vezdejší“ má být „zaslíbený ten chléb nebeský“, aby soustředění na živel chleba bylo nahrazeno soustředěním na Ježíše Krista. Modlitbu „Vyslyš nás, svatý Bože.“ je třeba vypustit. Je to náhražka původní christocentrické modlitby Farského, k níž se tento návrh na jiném místě již v podstatě vrátil. Místo ní hned obec vyznává „Pane, nejsme hodni.“ Cit. d. s. 27

50 „Aktivní účast obce přímo v liturgie se uplatňuje častým vysluhováním večeře Páně všem. Přijetí této svátosti je vázáno na víru, jejíž neoddělitelnou stránkou je kající smýšlení. To však neznamená, že tato svátost je podmíněna předchozím přijetím svátosti pokání. Stačí k ní společné vyznání hříchů, které je trvalou součástí liturgie Farského. Theologicky nemůže být namítáno ni proti takové praxi, v níž obec o stanovených nedělích mimo hlavní svátky (vánoce, velikonoce, popřípadě letnice) přijímá pouze svátost večeře Páně, kdežto o těchto svátcích koná také veřejné pokání. Soukromá zpověď není vyloučena, nýbrž naopak žádoucí. Důraz na časté přijímání večeře Páně celou obcí neznamená, že liturgické shromáždění, při němž za obec přijímá jen kněz, nemá význam. Tuto formu večeře Páně umožňuje biblický princip zástupnosti. Víra obcí je schopna se

lásce s každým svým bližním a toužíte vést život nový, podle řádů Božích přikázání cestou práva a pravdy: Přistupte sem plni víry v milost Pána Krista, který nám volá vstříc: Pojd'te ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi, a já vám dám odpočinout.

O: Požehnaný, jenž přichází k nám jménem Páně. Hospodin v něm sám tu zjevuje se nám.

Duchovní podává věřícím chléb omočený ve víně se slovy: „Bůh s tebou v Kristu, bratře – sestro.“

Duchovní přijímá chléb a kalich a přitom říká: „Bůh s námi v Kristu.“

L: Hle, dotkl se úst mých. Kéž odstoupí ode mne nepravost má, a hříchy mé necht' jsou zahlazeny.

Skvěj se, Jeruzaléme, a jásej, Sione, že sláva Hospodina, Boha tvého, vzešla nad tebou. Neboť hle: Král tvůj navštívil tě slavný, beránek náš čistý přišel k tobě. Necht' kraluje.

Živ jsem já, avšak již ne já, živ jest ve mně Kristus.

Sloka písně

Modlitba před požehnáním

Liturgie recituje modlitbu podle Proměnných modliteb.

Požehnání

L: Pán s vámi!

O: I s duchem tvým!

L: Požehnání všemohoucího Boha Otce a mír Ježíše Krista (†) i milost Ducha svatého necht' sestoupí na nás a zůstane nám i budoucím.

O: Po věky věků!

Sborová oznámení

Závěrečná píseň

Zdeněk Trtík ke svému návrhu na závěr podotýká: „*Liturgie Farského, jak je pochopena a teologickou stavbou uspořádána tímto rozbořem a návrhem, je smysluplným svátostným děním. Od počátku představovala zvláštní charakter naší církve, zapojovala ji do biblické zvěsti a víry a spojovala ji se starokřesťanskou tradicí, s husitstvím i se světovým křesťanstvím. Souvislost s husitskou tradicí je v ní zdůrazněna vyzvednutím smyslu Kristova kalicha při Zpřítomnění, husitským Otčenášem a přijímáním pod obojí způsobou. Její pojetí víry jako existence s Kristem i obsah její víry byly hlavním východiskem k překonání staršího liberálního učení církve, které bylo s touto liturgií v rozporu. Základy víry prohlubuj, rozvádějí a zpřesňují biblickou víru Farského liturgie. Tím zpětně umožňují dotvoření této liturgie i teologicky i skladebně smysluplný celek. Křesťanská existence naší církve je spjata s Farského liturgií tak úzce, že zrušení této liturgie by znamenalo duchovní likvidaci církve.*

s přijímajícím knězem duchovně ztotožnit. Přesto však plný význam večeře Páně záleží v tom, že je Božím slovem aktivním a obecnstvím (verbum activum et communale). To se děje tehdy, když ji přijímá celá shromážděná obec.“ Cit. d. s. 23

Hloubka a bohatost duchovního života naší církve na základě Farského liturgie budou pro budoucnost zaručeny jen tehdy, jestliže církev neustrne na jediném liturgickém formuláři, jež přijala z rukou Farského. Nejjednodušším způsobem rozpracování této liturgie pro jednotlivé neděle a svátky bude přidání Proměnných modliteb k novému vydání a každým rokem vypracovaný kazatelský plán. Tak může být zachována současně totožnost Farského liturgie, i zajištěna její obsahová bohatost. Jinak hrozí zevšednění Farského liturgie nebo individualistický rozklad bohoslužebného života církve.⁵¹

51 Cit d. s. 27

Příloha č. 6: Liturgie v Návrhu pro předsněmovní rozhovory plzeňské diecéze (text)

I. Úvod k bohoslužbě

D: Milost Pána Ježíše Krista a láska Boží a účast Ducha + svatého se všemi vámi.

L: I s tebou Hospodin.

D: Bože věčný, naše rty i srdce otevři.

L: Neboť toužíme povznést se k tobě v pravé modlitbě.

1. Předšlov k Doznání vin

chvíle ticha

doznání vin (*původní*)

2. Zaslíbení Božího odpuštění

D: Blahoslaveno buď, ó Bože, království tvé v nás a mezi námi, nyní i na věky věků.

L: Bůh v nás a my v Bohu.

Píseň (1. sloka)

II. Modlitby

Vstupní čtení z Písma sv. (1.)

D: S myslí mírnou a pokornou modleme se k Hospodinu.

L: Kyrie eleison.

3. Sborové modlitby a přímluvy

D: Pane Bože náš, ty sám, podle řádu lásky své shlédni na nás v tomto našem sboru, prokaž i nám štědrou milost svou a požehnej dědictví svému. Jenom tobě náleží čest i sláva – Otci, Synu, Duchu svatému – po věky věků věků.

L: A mír a pokoj lidem dobré vůle na zemi.

Píseň (2. sloka)

III. Zvěstování

4. rčení před čtením ze svatých Písem

D: Slovo Boží

L: Zbožně je vyslechněme

Čtení Písma sv. (zpravidla SZ) (2.)

2 x blahoslavenství (bude v příloze)

Čtení Písma sv. (zpravidla epištola) (3.)

2 x blahoslavenství (bude v příloze)

D: Povstaňme a slyšme evangelium podle sepsání...

Čtení evangelia (4.)

L: Sláva Bohu v Kristu.

Kázání

Velké vyznání víry (původní)

IV. Smíření a chvalo zpěv

Verš k ovětování – smíření (bude v příloze)

D: V míru a pokoji podejme srdce svá Bohu v oběť svatou.

L: Na usmířenou a v oběť chvály.

5. Modlitba smíření

D: Vzhůru srdce!

L: Zvedněme k Hospodinu.

D: Vděčně oslavujme Hospodina, Boha svého.

6. Chvalo zpěv

D-L: Svatý, svatý, svatý, Hospodine zástupů. Plna jsou nebesa i celá země tvé slávy. Sláva ti na výsostech. A požehnaný Syn, jenž přichází tu k nám tvým jménem. Sláva ti, sláva ti na výsostech.

Výzva k bohoslužebné sbírce:

D: Prosme Boha za splnění svých dobrých předsevzetí a slibů i za milostivé přijetí a požehnané užití darů, které pokládáme před jeho tvář!

Bohoslužebná sbírka

Zde je možno zařadit hudební vložku.

Píseň (3.)

V. Zpřítomnění Pána Ježíše Krista

7. Eucharistická modlitba

Bud' zpívány text ustanovení dle stávající liturgie, ale bez přechodníků nebo text recitovaný:

D: Při poslední večeři se svými učedníky Pán Ježíš Kristus vzal chléb, požehnal, lámal a dával jim: Toto je mé tělo, které se vydává za vás.

Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim: Pijte z něho všichni. Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví, která se prolévá za vás a za mnohé. To čiňte na mou památku.

L: Amen.

8. Modlitba zpřítomnění (anamneze)

L: Kdekoli shromáždí se dva nebo tři ve jménu mém, tam já, tam já jsem prostřed nich.

9. Prosba o Ducha svatého (epiklese)

D: Kristus vprostřed nás.

L: S námi je a povždy bude.

VI. Přijímání

10. Modlitba sjednocení s Kristem

D: Chléb a kalich, Bože,

L: dal's nám v Ježíši Kristu, Pánu našem.

D: K slávě své a k naší spáse, dává se nám kalich smlouvy a chléb nebeský. Svatý dar za život světa daný, stále se přijímá, ale neubývá nikdy a dává posvěcení těm, kdo jej přijímají.

L: Buď Bohu dík.

Spojka s modlitbou Páně (je v příloze – de tempore)

Zpívány nebo recitovaný Otčenáš:

Otče náš, který jsi v nebesích, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť tvé je království i moc i sláva navěky. Amen.

11. Pozvání ke stolu Páně.

Sem se může zařadit zpěv:

L: Požehnaný, jenž přichází k nám jménem Páně, Hospodin v něm sám tu zjevuje se nám.

D: Pokoj Kristův budiž s vámi.

L: Pokoj všem.

Zde je možno zavést zvyk podávání rukou.

Přijímání z Večeře Páně (vysluhování)

12. Doslov (postkomunio)

L: Jsme živi, avšak ne již my, žije v nás Kristus.

Píseň (4.)

Oznámení.

VII. Požehnání

Text k misio (bude v příloze – de tempore)

D: Pán s vámi.

L: I s duchem tvým.

D: Požehnání všemohoucího Boha Otce a mír Ježíše Krista i milost Ducha svatého kéž sestoupí na nás a zůstane nám i budoucím.

L: Po věky věků.

Příloha č. 7: Starocírkevní perikopy (tabulka)

Následující tabulka podává přehled „starocírkevních perikop“:

(tabulka je sestavena podle R. Říčana: *Knihy modliteb Voláme z hlubokosti*, Praha 1953)

1. neděle adventní	Mt 21,1-9	Ř 13,11-14	Ž 24,7
2. neděle adventní	L 21,25-36	Ř 15,4-13	Ž 80,2
3. neděle adventní	Mt 11,2-15	1Kor 4,1-5	Ž 85,5.8
4. neděle adventní	J 1,19-28	Fp 4,4-8	J 1,19-28
Hod Boží vánoční	L 2,1-20	Ř 1,1-7; Tt 2,11-15	Ž 98,1
Na Štěpána	Mt 23,34-39	Sk 6,8-7,60	Ž 119,23.86.1
1. neděle po vánocích	L 2,33-40	Ga 4,1-7	Ž 93,1
Nový rok (svátek jména Ježíš)	L 2,21	Tt 3,4-8	Ž 8,2
2. neděle po vánocích	Mt 2,13-23	Ř 15,14-21	
Zjevení Páně	Mt 2,1-12	Iz 40,10	Ž 72,1n
1. neděle po Epifanii	L 2,41-52	Ř 12,1-5	Ž 100,1n
2. neděle po Epifanii	J 2,1-11	Ř 12,6-15	Ž 66,1n
3. neděle po Epifanii	Mt 8,1-13	Ř 12,16-21	Ž 67,2
4. neděle po Epifanii	Mt 8,23-27	Ř 13,8-10	Ž 93,1
5. neděle po Epifanii	Mt 13,24-30	Ko 3,12-17	Ž 56,11.12a
6. neděle po Epifanii	Mt 11,25-30	1Kor 1,26-31	Ž 97,1
Devítník (Septuagesimae)	Mt 20,1-16	1Kor 9,24-27	Ž 18,5.7
Neděle po Devítníku (Sexagesimae)	L 8,4-15 2	Kor 11,19-12,10	Ž 44,24.27
Neděle masopustní (Quinquagesimae)	L 18,31-43	1Kor 13,1-13	Ž 31,3b.4
1. neděle postní (Invocavit)	Mt 4,1-11	2Kor 6,1-10	Ž 91,15
2. neděle postní (Reminiscere)	Mt 15,21-28	1Te 4,1-8	Ž 25,6
3. neděle postní (Oculi)	L 11,14-28	Ef 5,1-11	Ž 25,15
4. neděle postní (Laetare)	J 6,1-15	Ga 4,22-31	Ž 122,1
5. neděle postní (Judica)	J 8,46-59	Žd 9,11-15	Ž 43,1n
Neděle květná (Palmarum)	Mt 21,1-17	Fp 2,5-11 Ž	22,2
Zelený čtvrtek	J 13,1-15	1K 11,23-32	Ž 124,8; 138,8
Velký pátek	J 19,16-30		Ž 22,2
Hod slavný velikonoční	Mk 16,1-8	1Kor 5,7b-8	Ž 118,22-24
Pondělí velikonoční	L 24,13-35	Sk 10,34-42	Ž 105,1
Neděle provodní (Quasimodogeniti)	J 20,19-31	1J 5,4-10a	Ž 116,1
2. neděle po velikonocích (Misericordias Domini)	J 10,11-16	1Pt 2,21-25	Ž 33,5b.6
3. neděle po velikonocích (Jubilate)	J 16,16-23a	1Pt 2,11-20	Ž 66,1
4. neděle po velikonocích (Cantate)	J 16,5-15	Jk 1,17-21	Ž 98,1n

5. neděle po velikonočích (Rogate)	J 16,23b-27	Jk 1,22-27	Ž 66,16
Nanebevstoupení Páně Mk	16,14-20	Sk 1,1-14	Ž 47,2
Neděle po Božím vstoupení (Exaudi)	J 15,26-16,4	1Pt 4,7-11	Ž 27,7a.9a
Neděle svatodušní	J 14,23-31	Sk 2,1-21	Ž 118,24
Pondělí svatodušní	J 3,16-21	Sk 10,42-48a	Ž 118,24
Hod svaté Trojice	J 3,1-15	Ř 11,33-36	Ž 141,1
1. neděle po Trojici	L 16,19-31	1J 4,16-21	Ž 13,6
2. neděle po Trojici	L 14,15-24	1J 3,13-18	Ž 18,19n
3. neděle po Trojici	L 15,1-10	1Pt 5,6-11	Ž 25,8
4. neděle po Trojici	L 6,36-42	Ř 8,18-23	Ž 27,1
5. neděle po Trojici	L 5,1-11	1Pt 3,8-15a	Ž 27,7.9b
6. neděle po Trojici	Mt 5,20-26	Ř 6,3-11	Ž 28,8
7. neděle po Trojici	Mk 8,1-9	Ř 6,19-23	Ž 47,2
8. neděle po Trojici	Mt 7,15-23	Ř 8,12-17	Ž 48,10n
9. neděle po Trojici	L 16,2-9	1Kor 10,1-13	Ž 54,3
10. neděle po Trojici	L 19,41-48	1Kor 12,1-11	Ž 55,2
11. neděle po Trojici	L 18,9-14	1Kor 15,1-10	Ž 68,2.4
12. neděle po Trojici	Mk 7,31-37	2Kor 3,4-11	Ž 71,1
13. neděle po Trojici	L 10,23-37	Ga 3,15-22	Ž 73,1
14. neděle po Trojici	L 17,11-19	Ga 5,16-24	Ž 84,2n
15. neděle po Trojici	Mt 6,24-34	Ga 5,25-6,6	Ž 86,1n
16. neděle po Trojici	L 7,11-17	Ef 3,13-21	Ž 86,3.5
17. neděle po Trojici	L 14,1-11	Ef 4,1-6	Ž 119,137.124
18. neděle po Trojici	Mt 22,34-46	1Kor 1,4-9	Ž 123,1n
19. neděle po Trojici	Mt 9,1-8	Ef 4,22-32	Ž 78,2-4
20. neděle po Trojici	Mt 22,1-14	Ef 5,15-21	Ž 34,5
21. neděle po Trojici	J 4,46-54	Ef 6,10-17	Ž 119,57n
22. neděle po Trojici	Mt 18,23-35	Fp 1,3-11	Ž 130,3n
23. neděle po Trojici	Mt 22,15-22	Fp 3,17-21	Ž 138,1n
24. neděle po Trojici	Mt 9,18-26	Ko 1,9-14	Ž 126,1n
25. neděle po Trojici	Mt 24,15-28	2Te 2,2-17	Ž 85,2
26. neděle po Trojici	Mt 25,31-46	Ju 17-25	Ž 143,1
Poslední neděle v roce	Mt 25,1-13	Ř 4,1-17	Ž 50,1

Příloha č. 8: Přehled kazatelských cyklů CČSH 1970-2011 (tabulka)

Kazatelské cykly schválené ústřední radou CČSH a užívané v letech 1970 – 2011

1970-1971	Missale Romanum	František M. Moc
1971-1972	Bratrské perikopy	František M. Moc
1972-1973	Tuháčkova bohoslužebná kniha	Alois Tuháček
1973-1974	Matouš – Jan	František M. Moc
1974-1975	Marek – Lukáš	František M. Moc
1975-1976	Základy víry	František M. Moc
1976-1977	Liturgie Farského	František M. Moc
1977-1978	Missale Romanum	
1978-1979	Bratrské perikopy II.	František M. Moc
1979-1980	Tuháčkova bohoslužebná kniha II.	Alois Tuháček
1980-1981	Jan II	František M. Moc
1981-1982	Základy víry	
1982-1983	Marek II	František M. Moc
1983-1984	Církev a čas	Milan Salajka
1984-1985	Lukáš II	František M. Moc
1985-1986	Ekumenický církevní rok	František M. Moc
1986-1987	Starozákonní texty	Vladimír Kubáč
1987-1988	Missale Romanum	
1988-1989	Církev a čas	
1989-1990	Pokání a obnova církve	Vladimír Kubáč
1990-1991	Bratrské perikopy	
1991-1992	Matouš – Jan	
1992-1993	Marek – Lukáš	
1993-1994	Tuháčkova bohoslužebná kniha	
1994-1995	Církev a čas	
1995-1996	Liturgie	
1996-1997	Matouš – Lukáš	
1997-1998	Marek – Lukáš	
1998-1999	Starocírkevní perikopy	Václav Křesina
1999-2000	Ekumenický lekcionář A	členové TPS
2000-2001	Jan	František M. Moc
2001-2002	Matouš	František M. Moc
2002-2003	Ekumenický lekcionář B	Václav Křesina
2003-2004	Ekumenický lekcionář C	Václav Křesina
2004-2005	Ekumenický lekcionář A	Václav Křesina
2005-2006	Ekumenický lekcionář B	
2006-2007	Ekumenický lekcionář C	
2007-2008	Liturgie Farského	
2008-2009	Pokání a obnova církve	
2009-2010	Český misál 1919	Václav Kovalčík
2010-2011	Ekumenický lekcionář A	Lukáš Bujna

Příloha č. 9: Návrh eucharistické modlitby z r. 1978 (text)

Přímluvné modlitby

K: Hospodine, Pane náš!
Žehnej zemi, kterou jsi stvořil,
aby poskytovala všemu lidstvu dostatek obživy.
Požehnej těm, kteří svědomitou prací
získávají denní chléb svým rodinám
a slouží lidskému společenství.
Kéž radost z vykonaného díla je posiluje
k nové službě.
Pomoz všem slabým, potěš zarmoucené,
dopřej odpočinku znaveným,
dej statečnost a sílu trpícím, ukazuj cestu bloudícím,
ujímej se opuštěných, posiluj a uzdravuj nemocné,
smiluj se nad umírajícími, aby našli tvůj pokoj.
Do tvé laskavé ochrany dnes zejména odevzdáváme...

(Následují jmenovité přímluvné modlitby za nemocné, za ty, kterým byl darován další rok života, za ty, kterým se naplnilo výročí svátosti křtu či jiné svátosti, za naléhavé potřeby obce a jejich členů, církve i světa.)

Ať všichni v míru i v nebezpečí,
v radostné práci i v bolesti
jsme s tebou a ty s námi, tak,
jako jsi byl s Pánem Ježíšem Kristem.

(Případné další přímluvné modlitby uvádí Bohoslužebná kniha CČSH.)

Zpřítomnění poslední Kristovy večeře

Obec stojí

a) K: Pane Ježíši Kriste!
Děkujeme ti, že jsi přišel mezi nás
jako věčné Slovo nebeského Otce
a že se nám v moci Ducha svatého
zpřítomňuješ tímto chlebem a kalichem vína,
jak jsi nám to zaslíbil.
Dej nám poznat smysl svého utrpení,
které jsi pro nás a za nás podstoupil.
Vlož do našich srdcí přesvědčení,
že se má člověk člověku z lásky obětovat
a pít z kalichu života sladké i trpké, příjemné i odporné
v naději na konečné vítězství s tebou.
Jako jsi pohostil své apoštoly,
nasyť dnes nás u tohoto stolu
i jednou v svém věčném království. Amen.

Pán Ježíš tu noc, kdy byl zrazen,
vzal chléb, vzdal za něj díky,
lámal a dával apoštolům se slovy:

„Vezměte a jezte, toto je mé tělo, které se za vás vydává.“

Po večeři vzal i kalich s vínem,

požehnal, podal jim a řekl:

„Pijte z něho všichni. Tento kalich je nová smlouva v mé krvi, která se za vás prolévá. To číňte na mou památku.“

b) (Zpívané zpřítomnění)

Pán Ježíš sedě s apoštoly svými naposled

a své dílo lidstvu zpřítomniti chtěje pro věky budoucí:

vzav chléb díky činil zaň a lámaje jim rozdával jej řka:

„Vezměte a jezte z něho všichni: Toto jest mé tělo, které dává se za vás.“

Tak i kalich s vínem po večeři vzav,

aby odevzdal nám smysl svého utrpení

a v srdce vštípl přesvědčení, že se má člověk jeden druhému obětovat

a pít z kalicha života sladké i trpké, příjemné i odporné,

žehnaje, jim píti z něho dával řka:

„Tento kalich je ta nová smlouva v krvi mé,

která vylévá se za vás. To číňte na mou památku!“

O: Amen. Kdekoli shromáždí se dva nebo tři ve jménu mém,
tam já, tam já jsem prostřed nich.

(Chvilé ticha)

K: Kristus prostřed nás.

O: S námi jest a povždy bude.

(Chvilé ticha)

Obec usedne

Píseň

Sjednocení

K: Děkujeme ti, Duchu svatý,

že nás u tohoto stolu sjednocuješ s naším Pánem

a prvorozeným bratrem Ježíšem Kristem

a v něm i s naším nebeským Otcem.

Prosíme tě: Zachovávej nás v této jednotě s Otcem i Synem,

aby svět uvěřil, že jsi nás poslal jako svědky nového života.

Pane Ježíši Kriste!

Děkujeme ti, že v své milosti

shromažďuješ u tohoto stolu svůj lid ze všech časů a míst.

Prosíme tě, spoj nás se všemi,

kdo vyznávají na této zemi tvé svaté jméno.

Jenom u tebe a v tobě se můžeme potkat my,

kterí dosud zápasíme v církvi pozemské,

s těmi, které jsi už přivedl do církve nebeské.

Vzdávám ti díky za všechny tvé věrné svědky,

kterí byli vyvolenými nositeli tvé milosti

a světlem v tomto světě – každý ve svůj čas.

(Možnost jmenovat podle svátků církevního roku)

Pane života a smrti!

Do tvé lásky odevzdáváme své zesnulé

ve víře, že ty jsi věčně živý

a v den nejposlednější se nad každým z nás smiluješ.

Do tvé odpouštějící náruče svěřujeme

tyto naše bratry a sestry ...

Jim (jemu/jí) a všem našim zesnulým

daruj mír života věčného.

O: Věčná paměť, věčná, věčná paměť.

(Nebo chvíle ticha, možnost hudební nebo pěvecké vložky)

K: Nás pak, jejichž pozemské dny nebyly ještě uzavřeny,

učíš bdělými,

abychom v poslušnosti očekávali tvůj soud a tvé království.

Posiluj v nás víru ve tvé zaslíbení

a naději ve vysvobození z hříchu

ke svobodě a slávě tvých dětí.

(Další varianty modliteb sjednocení uvádí Bohoslužebná kniha CČSH)

K tobě se, Otče náš, obracíme v modlitbě Pána Ježíše Krista

s důvěrou, že nás vyslyšíš, když on se modlí s námi:

K-O: Otče náš ...

Příloha č. 10: Členění eucharistické modlitby v obnovené římské mši a v liturgii CČSH (tabulka)

<i>Členění eucharistické modlitby v římskokatolické liturgii</i>	<i>Členění eucharistické modlitby podle Bohoslužebné knihy CČSH</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● <i>(Příprava darů)</i>⁵² ● Eucharistická modlitba (anafora) <ul style="list-style-type: none"> ○ Preface ○ Zpěv Svatý ○ Anamneze ○ Ustanovení Večeře Páně ○ Epiklese ○ Doxologie ● Modlitba Páně ● Pozdravení pokoje ● Lámání chleba ● Přijímání 	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>(Obětování, smíření a chvalozpěv</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Výzva k obětování</i> • <i>Modlitba smíření</i> • Chvalozpěv • Zpěv Svatý) ● Zpřítomnění Ježíše Krista <ul style="list-style-type: none"> • Děkuvzdání (Eucharistická modlitba) • Ustanovení Večeře Páně • Zpěv „Velebíme a chvíme tě“ ● Sjednocení a přijímání (communio) <ul style="list-style-type: none"> • Prosby za Ducha svatého (epiklese) • Modlitby ke sjednocení s Kristem • Lámání chleba • Pozdravení pokoje • Modlitba Páně • Přijímání

⁵² Příprava darů není v západních liturgiích součástí eucharistické modlitby, je však jejím předpokladem.

Příloha č. 11: První eucharistická modlitba CČSH ve srovnání se Čtvrtou římskou eucharistickou modlitbou (tabulka)

<i>4. římská eucharistická modlitba</i>	<i>1. eucharistická modlitba Druhé liturgie CČSH</i>
<p>Děkujeme ti, svatý Otče, a vyznáváme, že jsi veliký a žes všechna svá díla učinil v moudrosti a lásce. Člověka jsi stvořil k svému obrazu a svěřil jsi mu celý svět, aby vládl nade vším tvorstvem a sloužil jedině tobě, svému Stvořiteli. A když ti člověk odepřel poslušnost a ztratil tvé přátelství, tys ho nenechal napospas smrti. Slitovával ses nad lidmi a pomáhal jim, aby tě hledali a nacházeli. Častokrát jsi jim nabízel smlouvu a kázáním proroků je učil očekávat spásu. A tak jsi Otče, miloval svět, žes k naší spáse poslal svého jediného Syna, když přišla plnost času. Mocí svatého Ducha se stal člověkem, narodil se z Panny Marie, žil náš život a podobal se nám ve všem, kromě hříchu. Chudým zvěstoval spásu, zajatým vykoupení, zarmouceným radost. A naplnil tvou vůli a byl poslušný až k smrti kříže; svou smrtí smrt přemohl a svým vzkříšením obnovil život. A abychom už nežili sami sobě, a žili pro něho, tvého Krista, pro nás ukřižovaného a vzkříšeného, poslal jako svůj první dar těm, kdo uvěřili, tvého svatého Ducha; a ten dále koná ve světě jeho dílo, všechno naplňuje posvěcuje.</p> <p>Proto tě, Otče, prosíme: ať svatý Duch posvětit také tyto dary, aby se staly tělem a + krví našeho Pána, Ježíše Krista.</p>	<p>Jediný pravý Bože, který jsi učinil svým slovem všechno a všechno spojuješ od věčnosti v dokonalé lásce, ty jsi stvořil lidi ke svému obrazu.</p> <p>Oni se však ve hříchu vydali vlastní cestou. Ani pak jsi je nezavrhl, ale vedl ke kázni s otcovskou láskou.</p> <p>Dal jsi jim Zákon a slova proroků. Nakonec jsi poslal svého jediného Syna, aby všem zjevil pravý život.</p> <p>A protože přišel od tebe, učinil všechno k naší záchraně. Ochotně vzal na sebe smrt na kříži; on, nevinný, obětoval sám sebe za život a spásu světa.</p> <p>Shromáždění v jeho jménu, prosíme tě za jeho životodárnou přítomnost u této svaté večeře. Stojíme před tebou s chlebem a kalichem a prosíme, aby tyto dary – podle ustanovení Páně jeho tělo a krev – staly se pro nás pokrmem a nápojem k odpuštění hříchů, chlebem života věčného a kalichem spásy.</p>

Příloha č. 12: Návrh úpravy Druhé liturgie (text)

Přípravné modlitby

(dosavadní)

Vstupní obřady

Při příchodu duchovních se zpívá vstupní píseň.

Po příchodu ten, kdo předsedá slavení (dále předsedající, P) pozdraví shromáždění:

Milost Pána Ježíše Krista † a láska Boží a společenství Ducha svatého ať je s vámi se všemi.

Obec (dále O) odpovídá: I s tebou Hospodin.

P: Bože věčný, naše rty i naš srdce otevři -

O: neboť toužíme povznést se k tobě v kající modlitbě.

*Pokud nebyla zpívána vstupní píseň, předsedající na tomto místě recituje **Introit**.*

Doznání hříchů

Poté může předsedající krátce uvést shromáždění. Následuje vyzvání ke ztišení a zpytování svědomí.

Po chvíli ticha všichni společně říkají jednu z následujících modliteb s responsoriem:

I. způsob:

Všichni: Bože, Otče předobry,
tys k nás sestoupil v Ježíši Kristu,
abys v nás konal dílo spásy
a vedl nás ke svému království.
My se však často
svými činy a myšlenkami
této cestě, v Ježíši Kristu otevřené,
zpronevřujeme, tebe urážíme,
sobě a svým bližním škodíme
a dáváme jim nedobrý příklad.
To je naše viny a náš hřích.
Upřímně toho litujeme a prosíme:
Odpusť nám naše viny
a Duchem svatým nás posiluj,
abychom se na cestu spásy s pokáním vrátili
a svůj život vedli v obecenství s tebou
v Ježíši Kristu, našem Pánu.

P: Hospodine, z hloubi srdce litujeme, že provinili jsme se před tebou.

O: Odpusť nám a v pravém pokání Duchem svým nás posiluj.

P: Prosíme tě, rozjasni již tvář svou nad námi,

O: aby záře lásky tvé a pravdy tvé nám opět zradostnila život náš.

P: Dej, ať s tebou usmíření v radosti se věnujeme dílu svému.

O: V síle tvé a s tebou, Hospodine.

P: Jako se slitovává otec nad dětmi,
tak se slitovává Hospodin nad těmi,
kteří se ho bojí.⁵³

O: Amen.

II. způsob (s absolucí)

Všichni: Doznávám Bohu, našemu Otcí,
i vám, bratři a sestry,
svůj hřích,
jímž se zpronevěřuji cestě spásy,
kterou nám Bůh v Ježíši Kristu otevřel.
Svémi činy i myšlenkami nejednou
Pána Boha urážím,
sobě a svým bližním škodím
a dávám jim nedobrý příklad.
Pokorně se k tomu přiznávám
a prosím za odpuštění Pána Boha
i vás, bratři a sestry.
Modlete se za mne k nebeskému Otcí,
stejně jako se já modlím za vás.

Chvilé ticha

Všichni: Bože, Otče předobry,
odpusť nám naše viny
a Duchem svým nás posiluj,
abychom se na cestu spásy s pokáním vrátili
a svůj život vedli v obecenství s tebou
v Ježíši Kristu, našem Pánu.

P: Hospodine, z hloubi srdce litujeme, že provinili jsme se před tebou.

O: Odpusť nám a v pravém pokání Duchem svým nás posiluj.

P: Prosíme tě, rozjasni již tvář svou nad námi,

O: aby záře lásky tvé a pravdy tvé nám opět zradostnila život náš.

P: Dej, ať s tebou usmíření v radosti se věnujeme dílu svému.

O: V síle tvé a s tebou, Hospodine.

K: Bůh Otec, Syn a Duch svatý +
odpouští hříchy a viny všem,
kdo je upřímně přiznali,
z celého srdce jich litovali
a vyznali své rozhodnutí k novému životu.

53 Srv. Ž 103,13

Kristus nás neodsuzuje.
Jděme a nehřešme! ⁵⁴

O: Amen.

Tužby (Kyrie)

P: S myslí mírnou a pokornou modleme se k Hospodinu!

Obec na jednotlivé tužby zpěvně odpovídá

O: Kyrie eleison

O: Gospodí pomiluj.

O: Smiluj se, Hospodine

Mohou následovat ještě další prosby, na které obec vždy odpovídá

O: Smiluj se, Hospodine.

Gloria a Kolekta

I. způsob

P: Jenom tobě náleží všechna čest i sláva, Otci, Synu, Duchu svatému po věky věků. ⁵⁵

O: A mír a pokoj lidem dobré vůle na zemi.

P: Modleme se.

Po chvíli ticha recituje Vstupní modlitbu podle formuláře dne či svátku.

II. způsob ⁵⁶

P: Přijď ty sám, spásu děj a ve víře zachovej nás, Bože, svou milostí. Pane Bože náš, tvoje moc je nevýslovná a milosti síla nevypravitelná, ty sám podle řádu lásky své shlédni na nás v tomto našem sboru, prokaž i nám štědrou milost svou a požehnej dědictví svému.

Předsedající pokračuje recitací či zpěvem Vstupní modlitby podle formuláře dne či svátku, kterou zakončí slovy:

P: Jenom tobě náleží veškerá čest i sláva, Otci, Synu, Duchu svatému po věky věků.

O: A mír a pokoj lidem dobré vůle na zemi.

Čtení Písma

P: Slovo Boží.

O: Zbožně je vyslechněme.

Lektor čte 1. čtení z Písma svatého.

Po čtení následuje zpěv žalmu nebo sloka písně.

54 Srv. J 8,11

55 Tato věta i s odpovědí lidu se říká (zpívá) pouze o nedělích či svátcích mimo dobu adventní a postní.

56 Tento způsob by měl být také užíván jen o nedělích či svátcích mimo dobu adventní a postní.

Lektor čte 2. čtení z Písma svatého.

Blahoslavenství

V době vánoční

D: Blahoslavení skromní duchem,

O: neboť jejich je království Boží.

D: Blahoslavení čistého srdce,

O: neboť oni Boha vidět budou.

D: Blahoslavení lidé tiší,

O: neboť oni světem vládnout budou.

D: Dnes radujte se a veselte,

O: neboť v nebi máte odměnu svou.

V době postní a adventní

D: Blahoslavení lkající,

O: neboť oni potěšeni budou.

D: Blaze těm, jimž křivda se děje,

O: neboť jejich je království Boží.

D: Blaze, jimž svět proto zlořečí,

O: že se rozhodli jít za Kristem.

D: Dnes radujte se a veselte,

O: neboť v nebi máte odměnu svou.

V době velikonoční a v liturgickém mezidobí

D: Blahoslavení milosrdní,

O: neboť oni také milosrdenství dojdou.

D: Blaze těm, kdo žízní po pravdě,

O: neboť jejich touha přec bude ukojena.

D: Blaze těm, kdo působí pokoj,

O: neboť oni jistě dětmi Božími již jsou.

D: Proto radujte se a těšte,

O: neboť nebe v duši vaší bude odměnou.

Evangelium

Obec povstane

Jáhen (dále J) nebo P: Pán s vámi.

O: I s duchem tvým.

J/P: Slova (Počátek, Zakončení) svatého evangelia podle ...

O: Sláva Bohu v Kristu.

Jáhen nebo předsedající čte evangelium. Na konci dodá:

P: Slyšeli jsme Slovo Boží.

O: Za tvé slovo, Bože dík.

Homilie

Následuje výklad Písma.

Vyznání víry

*Vyznání se říká pravidelně v neděli a o význačnějších svátcích. Užívá se Nicejsko-
cařihradského creda nebo Velkého vyznání víry CČSH.*

Obětování

*Obětní bohoslužba začíná písní lidu. Během písně předsedající připravuje dary. Pokud není
zpíváno, po přípravě darů říká **Verš k obětování**. Během písně se také může konat sbírka.*

P: V míru a pokoji podejme srdce svá Bohu v oběť svatou -

O: na usmířenou a v oběť chvály.

P: Modleme se.

*Poté předsedající říká **Modlitbu nad dary** podle formuláře dne nebo svátku.*

O: Amen.

Preface (chvalozpěv)

Obec povstane.

P: Vzhůru srdce.

O: Zvedněme k Hospodinu.

D: Vděčně oslavujme Hospodina, Boha svého.

O: Důstojno a správně jest.

*Předsedající recituje či zpívá prefaci podle liturgického období nebo svátku. Poté všichni
společně říkají (zpívají):*

O-P: Svatý, svatý, svatý Hospodine zástupů. Plná jsou nebesa i všecka země tvé slávy. Sláva
ti na výsostech! Požehnaný buď i Syn, jenž přichází tu k nám tvým jménem. Sláva ti, sláva ti
na výsostech.

Eucharistická modlitba

Eucharistické modlitby by měly být nově koncipovány jako jednotné celky. Zde je jako příklad uvedena eucharistická modlitba sestavená z dosavadních textů:

Jediný pravý Bože, který jsi učinil svým slovem všechno a všechno spojuješ od věčnosti v dokonalé lásce, ty jsi stvořil lidi ke svému obrazu. Oni se však ve hříchu vydali vlastní cestou. Ani pak jsi je nezavrhl, ale vedl ke kázni s otcovskou láskou. Dal jsi jim Zákon a slova proroků. Nakonec jsi poslal svého jediného Syna, aby všem zjevil pravý život. A protože přišel od tebe, učinil všechno k naší záchraně. Ochotně vzal na sebe smrt na kříži; on, nevinný, obětoval sám sebe za život a spásu světa.

Shromáždění v jeho jménu, prosíme tě za jeho životodárnou přítomnost u této svaté večeře. Stojíme před tebou s chlebem a kalichem a prosíme, aby tyto dary – podle ustanovení Páně jeho tělo a krev – staly se pro nás pokrmem a nápojem k odpuštění hříchů, chlebem života věčného a kalichem spásy.

Při poslední večeři se svými učedníky Pán Ježíš vzal chléb, požehnal, lámal a dával jim: Toto je mé tělo, které se dává za vás. Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim: Pijte z něho všichni; tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se prolévá za vás a za mnohé. To čiňte na mou památku!

Velebíme a chválíme tě, Pane náš, za tvé vtělení, dokonalý život na zemi, tiché odevzdání, utrpení i smrt, za tvé vzkříšení a na nebe vstoupení. Ty přebýváš po pravici Otce oslavený, spravuješ a vedeš svou církev ke spáse i službě světu. K tobě voláme: Přijď!

O: Kdekoliv shromáždí se dva nebo tři ve jménu mém, tam já jsem vprostřed nich.

P: Děkujeme ti, Duchu svatý, že nás u tohoto stolu sjednocuješ s naším Pánem a prvorozeným bratrem Ježíšem Kristem a v něm i s naším nebeským Otcem. Prosíme tě: Zachovávej nás v této jednotě s Otcem i Synem, aby svět uvěřil, že jsi nás poslal jako svědky nového života.

Kristus vprostřed nás.

O: S námi je a provždy bude!

Pane Ježíši Kriste! Děkujeme ti, že v své milosti shromažďuješ u tohoto stolu svůj lid ze všech časů a míst. Prosíme tě, spoj nás se všemi, kdo vyznávají na této zemi tvé svaté jméno. Jenom u tebe a v tobě se můžeme potkat my, kteří dosud zápasíme v církvi pozemské, s těmi, které jsi už přivedl do církve nebeské. Vzdávám ti díky za všechny tvé věrné svědky, kteří byli vyvolenými nositeli tvé milosti a světlem v tomto světě – každý ve svůj čas.

(Možnost jmenovat podle svátků církevního roku)

Pane života a smrti! Do tvé lásky odevzdáváme své zesnulé ve víře, že ty jsi věčně živý a v den nejposlednější se nad každým z nás smiluješ. Do tvé odpouštějící náruče svěřujeme tyto naše bratry a sestry ... Jim (jemu/jí) a všem našim zesnulým daruj mír života věčného. Nás pak, jejichž pozemské dny nebyly ještě uzavřeny, učiň bdělými, abychom v poslušnosti očekávali tvůj soud a tvé království. Posiluj v nás víru ve tvé zaslíbení a naději ve vysvobození z hříchu ke svobodě a slávě tvých dětí, skrze našeho Pána Ježíše Krista.

Skrze něho a s ním a v něm je tvoje všechna čest a sláva, Bože, Otče všemohoucí, v jednotě Ducha svatého po všechny věky věků.

O: Amen.

Lámání chleba

P: Chléb živý, Bože,

O: dals nám v Ježíši, Kristu Pánu našem.

P: K slávě své a k naší spáse dává se nám zaslíbený chléb nebeský, svatý dar všem dětem Božím daný. Stále je přijímán a neubývá nikdy a posvěcuje ty, kdo jej přijímají.

Pozdravení pokoje

P: Pokoj Kristův ať je s vámi.

O: I s duchem tvým.

Po této výzvě si mohou přítomní mezi sebou vyměnit znamení pokoje, např. podáním ruky se svými nejbližšími sousedy.

Modlitba Páně

Po Pozdravení pokoje předsedající stručně vyzve k Modlitbě Páně, kterou se modlí všichni společně:

Otče náš, který jsi v nebesích, posvět' se jméno tvé. Přijď království tvé. Bud' vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť tvé je království i moc i sláva na věky. Amen.

Přijímání

P: Vyslyš nás, Pane Ježíši Kriste, z trůnu své věčné slávy a posvět' nás. Učiň nás hodny přijmout tajemství chleba a kalicha, v němž se nám zpřítomňuješ. Očisti nás, abychom s tebou sjednoceni v tobě přebývali a s tebou zůstávali zajedno svým myšlením a životem. Odevzdáváme se ti, jako ty ses odevzdal Otcí. Účast na tvé večeři ať je nám radostí a spásou.

O-P: (*jednou*) Pane, nejsme hodni, abys vešel k nám, ale řekni jenom slovo a budeme uzdraveni.

Pokud nebude zpíváno, duchovní nyní říká Antifonu k přijímání.

P(pozvedá chléb a kalich): Podívejte se, toto je Beránek Boží, ten, který na sebe vzal hříchy světa. Blaze těm, kdo jsou pozváni k večeři Beránkově.

O: Požehnaný, jenž přichází k nám jménem Páně, Hospodin v něm sám tu zjevuje se nám.

Při přijímání se může zpívat píseň.

Po přijímání všichni chvíli setrvávají v tichu. Poté předsedající řekne:

P: Modleme se

a po chvíli ticha říká Modlitbu po přijímání podle formuláře dne či svátku.

Poté dodá:

P: Společně vyznáváme.

O: Jsme živi, avšak již ne my - žije v nás Kristus.

Všichni se posadí. Pokud nebylo zpíváno při přijímání, může být sloka písně zpívána nyní.

Požehnání

Poté mohou být zařazena stručná bohoslužebná oznámení.

Bohoslužby předsedající zakončí požehnáním:

D: Pán s vámi!

O: I s duchem tvým!

D: Požehnání všemohoucího Boha Otce a mír Ježíše Krista † i milost Ducha svatého necht' sestoupí na nás a zůstane nám i budoucím.

O: Po věky věků!

Může být zpívána závěrečná píseň či hrána varhanní dohra.